

**Organizacia vash Siguripe thay Ledeipe ani Evropa
MISIA ANI KOSOVA**

**Implementipe e Legislaciako vash Civiluno Servisi ani
Kosova**

Februari, 2013

TABELA E ANDRIPESKI

SHERUNO ANDRIPE	5
1. INTRODUKCIA	6
2. KRISI VASH CIVILUNO SERVISI	7
2.1 Ikalipe e Talo Legislaciako vash Implementipe e Krisesko vash Civiluno Servisi 8	
2.1.1 Sombeshipe e Civilune Sevalutnengo	9
2.1.2 Akceptipe ano Civilune Servisya	9
2.1.3 Butyake Orya thay Kotorleipe	10
2.1.4 Civilune Sevalutnengo Registri	10
2.1.5 Penzionipe	10
2.1.6 Alosaripe e Uqe Menajmentesko	10
2.1.7 Evolviripe e Karierako	11
2.1.8 Vast cidipe, Khelavipe thay Tiknyaripe e Civilune Sevalutnengo	11
2.1.9 Samatredune shaipya	12
2.1.10 Notadeipe	12
2.1.11 Ashlipe	12
2.1.12 Hako vash Greva	12
2.1.13 Butyaripe e Avrunengo	12
2.1.14 Bershuno Raportipe	13
2.2 Kreiripe e Implementipeske Truposko ano Centralune thay Lokalune Nivelya	13
2.2.1 Personeleske Yekhlinya	13
2.2.2 Ad hoc komiteti vash Akceptipeske Procedure	14
2.2.3 Kontestya thay Rovlarinyenge Apeleske Komitetya	15
2.2.4 Disciplinake Komisie	16
Obligipe vash formiripe e disciplinaruna komisiako sito pherdo ano sah numay yekha komunatar. Pashe akaleske, o legaluno rodipe vash polyuno ververuntipe sito kerdo ano sah komune numay ani yekh na, o keripe e disciplinarune komisiengo na reflektinela ano komunitetengo ververutnipe ano may but se ekvash e notadeime komunendar	17
2.3 Komunitetyengo thay Polyuno Reprezentipe ano Civiluno Servisi	17
2.3.1 Reprezentipe e Komunitetengo	17
2.3.2 Reprezentipe e Juvlengo thay Murshengo	19
2.4 Konvertipe e Halovipyengo e Civilune Sevalutnengo	20
3. KRISI VASH BIUMLAVDO DIKHLARIPESKO BORDI VASH KOSOVAKE CIVILUNE SERVISYA	22
3.1 Implementipe e Krisesko thay miratipe e andrune regulativengo	22
3.2 Alosaripe e Rovlarinyengo kotar Civilune Sevalutne	22
3.3 Monitoripe thay Alosaripe e uqe civilune sevalutnengo	25
3.4 Dikhlaripe e Implementipesko e Civilune Serviseske Regulengo thay Principyengo	25
4. KONKLUZIE	26
5. REKOMANDIPYA	28

LISTA E HARNIPYENGI

Kosovako Sombeshipe	Sombeshipe
Biumlavdo Dikhlaripesko Bordi vash Kosovako Civiluno Servisi	Bordi
Krisi vash Civilune Servisya ani Kosova	Civilune Servisesko Krisi
Krisi vash Biumlavdo Dikhlaripesko Bordi vash Kosovako Civiluno Servisi	Krisi vash BDBKCS
Ministria vash Agrokultura, Vesha thay Ruraluno Evolviripe	MAVRE
Ministria vash Komunitetya thay Iranipe	MKI
Ministria e Kulturaki, Terne thay Sporti	MKTS
Ministria vash Ekonomikuno Evolviripe	MEE
Ministria vash Edukipe, Skencia thay Tehnologia	MEST
Ministria vash Thanipe thay Thanesko Planifikipe	MTTP
Ministria vash Financie	MvF
Ministria vash Sastipe	MvS
Ministria vash Infrastruktura	MvI
Ministria vash Andrune Butya	MAB
Ministria vash Hakaibe	MvH
Ministria vash Buti thay Socialuno Dikhlaripe	MBSD
Ministria vash Lokalune Raipeski Administracia	MLRA
Ministria e Publikuna Administraciako	MPA
Ministria vash Trego thay Industria	MTI
Organizacia vash Siguripe thay Ledeipe ani Evropa	OSCE

SHERUNO ANDRIPE

Akava raporti dela yekh dikhlaripe vash implementipe e Kriesko vash Civiluno Servisi ani Kosova (Civilune Servisesko Kriji) e specialuna sama vash ikalipe e talo legislaciako kotar o raipе thаy kreiripe e implementipeske truposko dikhlarido kotar akava Kriji. O raporti аyеkhа vi notadeinela o funksionipe e civilune servisyenge dikhlaripeske mekаnizmengo аnо Kriji vash Biumlavdo Dikhlaripesko Bordi e Kosovake Civilune Servisesko (Kriji vash BDBKCS).

Savore notadeime ministrie thаy buderipe e notadime komunengo formirinde o implementipeske trupya sar dikhlargyola kotar Civilune Servisesko Kriji. Pashe akaleske, e talo legislacia kay implementinela o Civilune Servisesko Kriji pandar sitoy аnо finalizipe. Procesi e konvertipesko e civilune sevalutnenge halovipyengo аnо puterde agorime lila e kedipesko kompletisalo аnо 67 pe shel e notadeime ministriengo thаy 62 pe shel e komunengo, pashe e Yuli 2011 agorime vahteske vash o procesi kay te ovel agorimo.

Jene e na-Albanyune komunitetyengo lугyarena te oven talo representime аnо centralune-niveleske civilune servisyа, pherindoy duy pe shel e mangle 10 pe shel e representipeske nivelesko. Ki yaver rig, аnо komunako niveli Kosovake Albanya, Kosovake Boshnakya thаy Kosovake Srbya siton buti ver proporcionalune upre representime аnо odola komune kote on siton numerikuno minoriteti, ji kay Kosovake Turkyа thаy Kosovake Goranya siton hari talo representime. Naproporcionaluno talo representipe e Kosovake Romane, Kosovake Ashkalyune thаy Kosovake Egipqanyune komunitetengo aqhola sar surа vash darakeripe.

Biumlavdo Dikhlaripesko Bordi vash Kosovake Civiluno Servisi (Bordi) sito yekh apelesko mekаnizmi vash civilune servisyа dikhlarido kotar Kriji vash BDBKCS. Bordi inicialune formirisalo kotar UNMIK Regulativa 2001/36 thаy sine funksionaluno tali Ministria vash Publikune Servisyа kotar 2004. Pashe akaleske, aqhile naphanglipya аnо interpretipe e relevantune legalune dispozitengo kotar ververutne implementipeske trupya thаy pherdo phiravipe e Bord-ke decisiengo аhоlа pandar te reslon.

Vash te pheren e raipeske krisyune obligipya thаy te finalizinen o procesi e civilune servisyenge reformyengo, e Organizacia vash Siguripe thаy Ledeipe ani Evropa (OSCE) rekomandinla kay Kosovake institucie te ikalen talo legislacia mangli vash implementipe e Civilune Serviseske Kriesko. May but, centralune thаy lokalune niveleske institucie musay te len mange mase vash te bayaren o representipe e komunitetyengo kola siton talo representime аnо implementipeske trupya e Civilune Serviseske Kriesko thаy may buderi аnо civilune servisyа ani Kosova. OSCE аyеkhа vi rekomandinla may laqho definipe e Bord-ke mandatesko аnо akanutno krisi kova ka аnel klarо parametryа ko institucie kola butyarena civilune sevalutne phanglo e phiravipeа e Bord-ke decisiengo.

1. INTRODUKCIA

Shukar funksionipe e publikuna administraciako sito yekh e darinyendar ano demokrativune malipya. Civiluno servisi, ano centralune thay lokalune nivelya e publikuna administraciako, sito darinyuno publikuno kerutno vash servisya vash o manusha, thay olesko efektiviteti sile direktuno impakti pedral o janipe e thanutnengo pedral o akcesi ano olenge bazikune hakaya. Kompletirindoy e reforma e Kosovaka publikuna administraciako vash akaleske sito inherentune astarno e mashkarthemutne penjarde standardyencar e shukarne raipesko, e kriseske phiravipea thay manushikane hakaya.

Sar kotor e buhla publikuna administraciake reformyengo, reforme ko civilune servisya sito hramimo pe Civilune Servisesko Krisi kova khuvgya ano zorali pe 2010.¹ Ji kay Civilune Servisesko Krisi dela o sherune parametrya e funksionipesko e civilune servisyengo, ov dikhlarela o implementipeske detalya e civilune servisyenge reformyenge procesesko kay te ovel ani duyto legislacia thay te ovel implementimo kotar neve trupya hramimo kotar Civilune Servisesko Krisi.

Akava raporti notadeinela o statusi e civilune servisyenge reformyengo ani Kosova phanglo e implementipea e Civilune Serviseske Krisesko thay Krisi vash BDBKCS. Ove lelape e: a) keripe e dikhlaripe e statusesko e ikalipesko e mangla talo legislaciako kotar respektivune ministrie; b) notadeipe e statusesko vash formiripe e implementipeske strukturengo ano civilune sevisya, khetane ano lokalune thay centralune nivelya, mandatimo ano civilune servisya sar si pe Krisi; thay c) notadeindoy o statusi e implementipesko e legalune dispozitengo vash o Bordi thay olesko funksionipe.

Kote sito phiravdo, o raporti dikhela andar o statuti e pheripesko e legalune dispozitengo phanglo e polyengo reprezentipea ano ververutne komunitetya.

Raporti primarune fokusyngyola pe centralune thay lokalune niveleske institucie godorne vash implementipe e legalune ramesko kova regulinela o civilune servisya vash te azhutinel olen ano identifikipe olenge statusesko thay akanutne sfide deindoy o konkretune rekomandipya. Ov ayekha vi shay te infomrinel vash e buti e mashkarthemutne organizaciengo kola kerena buti ano procesi thay ka servirinel sar shey vash avutno OSCE aktivitetyengo planifikipe.

Raporti bazirngyola pe data kolekcia prekal o interviste e sevalutnencar kotar o alosarde centralune thay lokalune niveleske institucie kerde mashkar Februari thay Yuni 2012. Rodlaripe thay analiza ayekha vi kerdile ano keripe e talo legislaciako implementipe e Civilune Serviseske Krisesko. Informacie vash formiripe e implementipeske trupengo vash Civilune Servisesko Krisi kedisalo kotar OSCE prekal interviste e sevalutnencar kotar administracia thay personelengo departamenti ano 34 komune thay 12 ministrie.² Data vash komunitetya thay polyuno reprezentipe ano civilune servisya kedisale kotar OSCE ano personalune interviste e relevantune

¹ Krisi Gn.03/L –149 vash Civiluno Servisi ani Kosova, 9 Yuli 2010.

² Komune Zvečan/Zveqan, Leposavić/Leposaviq, thay Zubin Potok na siton astarne ano akava notadeipe phanglo e faktetya kay on na aplikinena o Civilune Servisesko Krisi.

sevalutnencar³ kotar 29 komune⁴ thay 15 centralune niveleske institucie⁵. Pe agor, data phanglo e implementipe e Krisesko vash BDBKCS⁶ hramisalo kotar raporti e Bord-ko, statistikaluni data kotar Bord-ko Sekretariati, thay interviste e reprezentyengo kotar centralune thay lokalune niveleske institucie vash Bord-ke decisie pandar ajukerna o phiravipe⁷.

Sekcia 2 akale raportesko notadeinela o andripya kolencar o Civilune Servisesko Krisi implementingya prekal o mekhipe e mangla talo legislaciako, ayekha vi prekal o formiripe e personalune yekhlinyengo, *ad hoc* komitetya vash mekhipeske procedure, thay nahalovipya thay rovlarinyengo komiteti ano centralune thay lokalune nivelya. Sekcia dikhlarela o planirime procesya e konvertipesko e civilune servisyenge halovipyengo ano upre agoriume lila e kedipeske. Ov ayekha vi dela yekh harno dikhlaripe e komunitetyenge thay polyune reprezentipesko ano civilune servisy so sito subyekti e dedikime raporyengo phanglo akale publikipea.⁸ Sekcia 3 redikhlarela e buti e dikhlaripeske mekanizmengo thay sfide kay qalavena o pherdo implementipe e Krisesko vash BDBKCS. Sekcia 4 thay 5, respektivune, prezentinela o konkluzie thay rekomandipya ko relevantune aktorya, bazirimo pe raporteske arakhipya.

2. KRISI VASH CIVILUNO SERVISI

Civilune Servisesko Krisi khuvgya pe zoralipe pe 9 Yuli 2010. Ov defininela kola publikune sevalutne konsideringyona sar “civilune sevalutne”, thay regulinla o termya thay kondicie vash olengo butyaripe, leindoy kotor olenge hakaya thay obligipya, disciplinyune mase kay shay te lelön mamuy olende, thay procedure vash olengo duryaripe. Civilune Servisesko Krisi sile res te sigurinel kay o civiluno servisi sito kerdo kotar apartialuno, profesioaluno thay mangle civilune sevalutne kova reflektinla darinyune principya e multi-etnicitetesko thay polyuno yekhipa.⁹ Ji kay dena vash

³ O intervistime sevalutne siton godorne vash civiluno rekrutipe, misalake. Direktori e Administraciako vash Sheruno e Personelesko.

⁴ May buderi, o peshelipe e reprezentipesko e komunitetenge jenengo ano numerikuno minoriteti ano Glogoc/Glogovci, Kaçanik/Kaqaniko, Malishevë/Malisheva, Parteš/Partesh thay Viti/Vitina konsiderisalo but tikno kay statistikune te ovel relevantuno (0.20 pe shel e totaluna komunaka populaciako vay ayekha).

⁵ Centralune niveleske institucie kola rodldardile sine: Ofisi e Sherune Ministesko (OSHM); Ministria vash Agrokultura, Vesha thay Ruraluno Evolviripe (MAVRE); Ministria vash Komunitetya thay Iranipe (MKI); Ministria vash Kultura, Terne thay Sporti (MKTS); Ministria vash Ekonomikuno Evolviripe (MEE); Ministria vash Edukipe, Skencia thay Tehnologia (MEST); Ministria vash Thanipe thay Thanesko Planifikipe (MTTP); Ministria vash Financie (MvF); Ministria vash Sastipe (MvS); Ministria vash Andrune Butya (MAB); Ministria vash Infrastruktura (MvI); Ministria vash Hakaipe (MvH); Ministria e Lokaluna Raipeska Administraciako (MLRA); Ministria e Publikuna Administraciako (MPA); thay Ministria vash Trego thay Industria (MTI).

⁶ Krisi gn. 03/L-192 vash Biumlavdo Dikhlaripesko Bordi vash Kosovako Civiluno Servisi, 16 Avgusti 2010.

⁷ Personalune sevalutne e dershe komunengo (Gilana/Gnjilane, Vitia/Vitina, Mitrovicë/Mitrovica, Skenderay/Srbica, Deqana/Deçane, Yuniko, Prishtina/Priština, Lipyan/Lipljan, Obiliq/Obilić, Podujeva/Podujevo) thay duy raipeske ministrie (MvS thay MBSD) sine rodldarne bazirimo pe fakti kay o Bordeske decisie ajukernay o phravipe akale ofisyengo ano vahti e keripesko.

⁸ Akava raporti sito publikimo ano phanglipe e OSCE Raporteya *Reprezentipe e Komunitetengo ano Kosovake Civilune Servisy*, Februari 2013, <http://www.osce.org/kosovo/99601>.

⁹ Krisi vash Kosovako Civiluno Servisi, Artiklo 3(1).

meritake bazirimo sistemi e leipesko thay promovipesko¹⁰, Civilune Servisesko Krişi ayekha vi dela o ververutnipe e civilune servisesko rodindoy harne -, ekvashtune- thay lunge vahtune pozitivune akcienge mase reseya vash bayaripe e reprezentipesko e talo reprezentipe grupengo, vash te promovinen thay sigurinen o manushikane hakaya vash savore ani Kosova.

2.1 İkalipe e Talo Legislaciako vash Implementipe e Krişesko vash Civiluno Servisi

Vash olesko implementipe, Civilune Servisesko Krişi rodela o keripe e talo legislaciako, o formiripe e specifikune implementipeske trupengo diskutime ani qhand 2.2 ano akava raporti¹¹, thay keripe e bershune raportesko vash o themipe akale dokumentesko. İni kay Civilune Servisesko Krişi specifikune defininla o sure kay musay te regulingyon e talo legislacia, ano nesave sure na specifikinela kola institucie siton godorne vash olesko phiravipe.¹² Pashe akaleske, o sebeyuno interpretipe sito kay e Ministria vash Publikuni Administracia (MPA) sitoy godorni vash ikalipe ayekha talo legislaciako delegimi ko yaver institucie.¹³

Civilune Servisesko Krişi rodela o miratipe e nesave talolegislaciengo ano mashkar e shov masekengo vay yekh bersh kotar e data kana khugya pe zoralipe, phanglo e sura.¹⁴ Civilune Servisesko Krişi dikhlarela o implementipe e talo legislaciako ano akala umala: procedure vash yekhune shaipya, apeleske procedure, rekrutipe, testipesko periodi, butyako mothavipe, performancako mothavipe, disiplinake procedure, butyake orya thay kotorleipe, bershune mekhipeske procedure, personeleske hramipya, thay aqhavipe e butyako. Ov ayekha vi rodela kay e MPA te mekhel, andar shov masek, talo legislacia vash komunitetengo reprezentipe ano civiluno servisi.

Sar kotar Decembri 2012, totali e 21 kotorengo e talo legislaciako mekhililo kotar MPA thay raipe.¹⁵ Pashe akaleske, may but tali legislacia musay te ikalgyol vash te

¹⁰ Yekhuno. Artiklya 3(2) thay (9), 11(1), 18(1), thay 26(2) thay (4).

¹¹ Implementipeske trupya, sar diskutisalo ani qhand 2.2: Personalune Yekhlinya, thay Ad hoc Komiteti vash Akcpetipeske Procedure, Nahalovipya thay Rovlarinyenge Apeleske komitetya, thay Disziplinake Komisie.

¹² Krişi vash Kosovako Civiluno Servisi: Artiklo 28(5) relokipe e civilune sevalutnengo; Artiklo 66(1) specifikune phanglipiske shaipya vash disiplinake mase; Artiklo 70(4) procedure vash funkcionipe e disiplinake komisiengo; Artiklo 79(2) bazikune hakaya e civilune sevalutnengo talo rodlaripe; Artiklo 82(5) procedure vash astaripe, kompetence thay procedure e nahalovipyengo thay rovlaryenge apeleske komitetesko; Artiklo 88(3) procedure e nahalovipyengo e sevalutnengo ano uqo menajmenteske pozicie; Artiklo 92(3) procedure vash menajipe e surengo e terne penzionipesko.

¹³ Yekhuno. Artiklo 6(2.2) delegingya generaluni kompetenca ki MPA vash te propozinel akti thay te ikalel talo legaluno akti ani umal e civilune servisesko.

¹⁴ Yekhuno. Artiklo 11(4) thay (5) (talo legislacia te mekhlol andar shov masek) thay Artiklo 104 (talo legislacia te mekhlol andar yekh bersh).

¹⁵ Raipeski Regulativa 6/2011 vash Civilune Sevalutnengo Mekhipe; Raipeski Regulativa Gn. 6/2010 vash procedure e Kedipesko e Uqe Menajmenteska Poziciako ano Civiluno Servisi; Raipeski Regulativa Gn. 20/2012 vash Volonteruni Buti vash Civilune Servisya palo Penzionipe; Raipeski Regulativa Gn. 31/ 2012 vash Dikhipeske Procedure e Civilune Sevalutnengo phanglo e Fizikune vay Mentalune Samatredime Shaipyengo vay Sastipeske Problemya; Raipeski Regulativa Gn. 13/2012 vash Kondicie vash Restrikie ano Hako vash Grevya ano Specifikune Servisya ano Civiluno Servisi; Raipeski Regulativa Gn. 06/2012 ano Uqe Menajmenteske Pozicie ano Civilune Servisya e Kosovaka Republikako; Raipeski

regulingyon o umala sar si o butyake thana thay kompenzipe vash civilune sevalutne ano Sombeshipe e Kosovako (Sombeshipe) specifikune; procedure vash implementipe e specialune kapaciteteske vazdipeske programyengo thay karierako anglipe; thay ani pozicia kay nashti te phergyol kotar o avrune¹⁶.

2.1.1 Sombeshipe e Civilune Sevalutnengo

Ji kay o Civilune Servisesko Krisi hraminela o butyaripeske kondicie vash civilune servisy a sar ayekha, ov ayekha vi dikhlarela o specifikune kondicie vash civilune sevalutnengo butikeripe ani administracia thay Sombeshipe, specifikune ani relacia vash butyake orya thay kompenzipe. Anglo nevo Civilune Servisesko Krisi kay khuvgya ano zoralipe, akala kondicie detalisale ani Regulativa Gn. 2007/02 ano Statusi e Civilune Sevalutnengo ano Sombeshipe¹⁷, ikaldo kotar e Presidenca e Sombeshipeski. Pashe akaleske, Civilune Servisesko Krisi dikhlarela o mekhipe e kotorune aktesko kotar e Presidenca kova ka phiravel e Regulativa Gn. 2007/02.¹⁸ Sar kotar Decembri 2012, akava akti na miratisalo pandar kotar Sombeshipeski Presidenca.

2.1.2 Akceptipe ano Civilune Servisy

Andar shov masek kotar o Civilune Servisesko Kriesko khupe pe zoralipe, e MPA rodingya te mekhel e tali legislacia koya regulinela o bazikune kondicie e akceptipesko vash civilune sevalutne, leindoy kotor rekrutipe, testipesko periodi, butyako mothavipe, thay procedure vash siguripe e yekhune kondiciengo.¹⁹ Vash akaya thavd, e MPA ikalgya reglative phanglo e rekrutipeske procedurencar, kedipya, periodi, thay butyako mothavipe vash civilune sevalutne.²⁰ Pashe akaleske, sar ano Decembri 2012, si pandar te ikalgyon o talo legislacia vash yekhune shaipya.

Regulativa Gn. 05/2012 vash Klasifikipe e Butyengo ano Civiluno Servisi; Raipeski Regulativa Gn. 08/2012 vash Buderuno Civiluno Servisi; Raipeski Regulativa Gn. 13/2012 Vash Terno Penzionipe e Civilune Sevalutnengo; Raipeski Regulativa Gn. 19/2012 vash Civilune Sevalutnenge Performancenge Notadeipeske Rezultatya; MPA Regulativa 2/2010 ano rekrutipeske Procedure ano Civiluno Servisi; MPA Regulativa 3/2010 vash Butyako Mothavipe; MPA Regulativa 4/2010 vash Proporcionaluno Reprerentipe e Komunitetengo; MPA Regulativa 5/2010 vash Butyake Orya; MPA Regulativa 6/2010 ano Transferi e Civilune Sevalutnengo; MPA Regulativa 7/2010 vash Civilune Sevalutnengo Kedipe; MPA Regulativa 1/2011 ano aqhavipe, suspensipe, thay agoripe e butyaripesko e civilune servisesko; MPA Regulativa 2/2011 vash testipesko periodi ano civilune servisy; MPA Regulativa 3/2011 vash Civilune Sevalutnenge Faylya thay Centraluno Registri; MPA Regulativa 4/2011 vash Disciplinarune Procedure ano Civilune Servisy; MPA Regulativa 5/2011 vash procedure vash alosaripe e nahalovipyengo thay rovlaryengo.

¹⁶ Krisi vash Civiluno Servisi, Artiklo 13(3).

¹⁷ Administrativuni Direkcia Gn. 2007/2 implementindoy UNMIK Regulativa gn. 2001/36 vash Kosovako Civiluno Servisi, 21 Februari 2007.

¹⁸ Krisi vash Civilune Servisy, Artiklo 3.

¹⁹ Krisi vash Civilun Servisy, Artiklo 11(5).

²⁰ MPA Regulativa Gn. 02/2010 vash o Procedure e Rekrutipeske ano Civilune Servisy, 20 Septembri 2010; MPA Regulativa Gn. 07/2010 ano kedipe e Civilune Sevalutnengo, 21 Decembri 2012; MPA Regulativa Gn. 02/2011 vash Testipesko periodi e Civilune Sevalutnengo, 21 Marti 2011; MPA Regulativa Gn. 03/2010 vash Butyako Mothavipe, 20 Septembri 2010.

2.1.3 Butyake Orya thay Kotorleipe

Civilune Servisesko Krisi mothavela kay o sure e butyake oryengo thay kotorleipesko musay te reguliingyol kotar e talo legislacia mekhli kotar MPA.²¹ Sar pheripe, kana yaverune butya rodingyona, yaverune modelya musay te formiringyon kotar butyaripeske insitucie ano phanglipe e duyto legislacia mekhli kotar MPA.²² MPA adresingya akala puqipya phanglipea.²³

2.1.4 Civilune Sevalutnengo Registri

Civilune Servisesko Krisi dikhlarela o formiripe e Centralune Civilune Sevalutnenge Registresko, thay komisionimo kotar MPA kova regulinela o andripe e menajipesko e personalune faylengo, ayekha vi shukar adikeripe e faylengo ano registri.²⁴ Vash akava, e MPA ikalgya e Regulative²⁵, kote mothavela o andripe thay menajipe e civilune sevalutnenge personalune faylengo. Pe praktika, e databaza kay egzistingya may angle se o Civilune Servisesko Krisi khuvgya pe zoralipe sine pandar ano vastipe, thay kotar Yuli 2012 o raibe na adaptingya ola vash te pheren o mangipya e Civilune Servisesko Kriesko thay Regulative Gn. 03/2011.²⁶ MPA raportingya kay oy angazhingya yekh eksperte vash te nodadeinel o akanutno registri thay mangipya e Regulativako Gn. 03/2011, thay te jamainel rekomandipya vash MPA vash te laqharen o akanutno sistemi ano lenya e neve legalune ramesko.²⁷

2.1.5 Penzionipe

Civilune Servisesko Krisi formiringya e generaluni rola kay o sah civilune sevalutne ka penzioningyon ano bersha 65²⁸; termya thay kondicie vash menajipeske sure vash terno penzionipe musay te reguliingyon kotar o talo legaluno akti.²⁹ Pashe akaleske, Civilune Servisesko Krisi mekhela vash napokipeski voluntaruni buti vash penzionime civilune servantya ji pe bersha 70,³⁰ kova musay te ovel klarifikimo e nesave regulativencar. Phanglo akalea, raibe adoptingya e Regulative Gn. 13/2012 ano Terno Penzionipe e Civilune Sevalutnengo thay Regulativako Gn. 20/2012 vash Voluntaruni Buti e Civilune Sevalutnengo palo Penzionipe.³¹

2.1.6 Alosaripe e Uqe Menajmentesko

Civilune Servisesko Krisi mothavela kay MPA musay te formirinel “Kritereske Notadipeski Komisia” qalavdo e kedipea e uqe menajmentesko, thay sura detalime

²¹ Krisi vash Civiluno Servisi, Artiklo 11(5).

²² Yekhuno. Artiklo 36(4).

²³ MPA Regulative Gn. 05/2010 vash Butyake Orya, 20 Septembri 2010.

²⁴ Krisi vash Civilune Servisya, Artiklo 8(6).

²⁵ MPA Regulative Gn. 03/2011 vash Civilune Sevalutnenge Faylya thay Centraluno Registri, 21 Marti 2011.

²⁶ Informacia dendi kotar sevalutne e Departamentesko e Civilune Serviseska Administraciako ani MPA.

²⁷ Yekhuno.

²⁸ Krisi vash Civilune Servisya, Artiklo 91(1).

²⁹ Yekhuno. Artiklo 92(3).

³⁰ Yekhuno. Artiklo 13(4).

³¹ Raipeski Regulative Gn. 13/2012 vash Rano Penzionipe e Civilune Sevalutnengo, 20 Yuni 2012 thay Regulative Gn. 20/2012 vash Volonteruni Buti e Civilune Sevalutnengi palo Penzionipe, 15 Oktobri 2012.

ano procedure vash alosaripe ayekha personyengo.³² Sar pheripe, talo legislacia sitoy mangli te regulinel performancako notadipe e uqe menajmenteske sevalutnengo.³³ Vash akava, raipe ikalgya Regulative Gn. 06/2010 vash o Procedure e Alosaripeske e Uqe Menajmenteske Poziciengo ano Civilune Servisi ani Kosova³⁴ thay Regulative Gn. 06/2012 vash Uqo Menajmenteske Pozicie ano Civiluno Servisi³⁵.

2.1.7 Evolviripe e Karierako

Civilune Servisesko Krisi ayekha vi rodela e raipetar te mekhel e regulativa koya decisinela o kondicie vash implementipe specialune kapacitetenge vazdipeske programengo, transferi e sevalutnengo, kondicie thay procedure vash civilune sevalutnego karierako avansipe, thay detalime procedure vash implementipe e performancake notadipeske procesesko.³⁶ Vash akaleske, raipe ikalgya Regulative Gn. 19/2012 vash Civilune Sevalutneno Performancake Notadipeske Rezultatya.³⁷ Sar si pe centralune niveleske sevalutne, e regulativa koya decisinela o kondicie e implementipeske e specialune kapaciteteske vazdipeske programyengo akanake kergyola.³⁸

2.1.8 Vast cidipe, Khelavipe thay Tiknyaripe e Civilune Sevalutnengo

MPA sitoy obligimi e ikalipya e procedurengo vash vast cidipya kotar civilune servisy³⁹, kova kerela prekal e Regulative Gn. 01/2011 ano Khelavipe, Suspensipe thay Agoripe e Butyaripesko ano Civilune Servisy⁴⁰. Sar pheripe, o hako thay o mekhipe e pherune civilune sevalutnengo, leindoy kotor olenge pokipya thay treningya, kola regulisale prekal talo legislacia mekhli kotar raipe, sar si pe propozipe kotar MPA thay Ministria vash Financie (MvF).⁴¹ Vash akaleske, raipe mekhla e Regulative Gn. 08/2012 vash Pherune Civilune Sevalutne.⁴² Civilune Servisesko Krisi ayekha vi hraminela o ikalipe e talo legislaciako ano rehramipe e civilune sevalutnengo⁴³, kova sito kerdo prekal e Regulative Gn. 06/2010 ano Transferi e Civilune Sevalutnengo mekhlo kotar MPA⁴⁴.

³² Krisi vash Civiluno Servisi, Artiklya 15(2) thay 15(4).

³³ Yekhuo. Artiklya 76(2) thay 88(3).

³⁴ Raipeski Regulative Gn. 06/2010 vash o Procedure e Alosaripesko e Uqe Menajmenteske Poziciengo ano Kosovako Civiluno Servisi, 4 Oktorbi 2010.

³⁵ Raipeski Regulative Gn. 06/2012 e Uqe Menajipeske Poziciengo ano Civilune Servisy, 2 Aprili 2012.

³⁶ Yekhuo. Artiklo 16(3), 27(4) thay 34(5).

³⁷ Raipeski Regulative Gn. 19/2012 vash Civilune Sevalutnengo Performancako Notadipeske Rezultatya, 20 Septembri 2012.

³⁸ Informacia deni kotar sevalutne kotar Legaluno Departamenti, MPA. Intervistimo pe 2 Aprili 2012.

³⁹ Krisi vash Civiluno Servisi, Artiklo 87(4).

⁴⁰ Regulative Gn. 01/2011 vash Khelavipe, Suspensipe thay Agoripe e Butyaripesko ano Civilune Servisy, 21 Marti 2011.

⁴¹ Krisi vash Civiluno Servisi, Artiklo 32(4).

⁴² Raipeski Regulative Gn. 08/2012 vash Pherune Civilune Sevalutne, 8 Mayi 2012.

⁴³ Krisi vash Civilune Servisy, Artiklo 28.

⁴⁴ MPA Regulative 06/2010 vash Transferi e Civilune Sevalutnengo, 21 Decembri 2010.

2.1.9 Samatredune shaipya

Civilune Servisesko Krisi dikhlarela o regulipe e civilune sevalutnengo kolengo butyaripe agorisalo sar rezultati e fizikune samatredune shaipyengo vay kishlo sastipe resto ano olengo obligipe ani ofisialuni buti.⁴⁵ Akaya sura regulisali prekal Raipeski Regulativa Gn. 31/2012 vash Dikhipeske Procedure vash Civilune Sevalutne sar si pe Fizikune vay Mentalune Samatredime shaipya vay Sastipeske Problemya.⁴⁶

2.1.10 Notadeipe

Civilune Servisesko Krisi dikhlarela e regulative vash te defininel gendo e notadipyengo kerde vash sakoya funkciaki kategoria vay standardi thay procedure vash notadeipe e sakola butyako sar si pe termya kerde ano butyako mothavipe.⁴⁷ Akaya sura sitoy adresimi ani Regulativa Gn. 05/2012 vash Klasifikipe e Postyengo ano Civiune Servisya ikalde kotar raipe.⁴⁸

2.1.11 Ashlipe

Sar si pe Civilune Servisesko Krisi, civilune sevalutne siton titulime ano khetano bershuno ashlipe thay specilauno ashlipe⁴⁹; olenge termya thay kondicie manglape te formirinyon prekal legislacia aprovimi kotar raipe dikhindoy o propozipe kotar MPA thay MvF.⁵⁰ Civilune Servisesko Krisi may but dela e MPA te regulinel o procedure e bershune ashlipesko.⁵¹ Pashe akaleske, raipe ikalgya e Regulativa Gn. 06/2011 vash Civilune Sevalutnengo Ashlipe⁵², kova kerdilo khetane e termyencar e kondiciengo vash ashlipeya thay olenge procedure. Kova phanglola e godornipyencar kotar MPA.

2.1.12 Hako vash Greva

Civilune sevalutnesko hako vash greva sito penjardo kotar Civilune Servisesko Krisi⁵³, ini kay o kondicie limitinena o hako vash greva vash specifikune servisya andar o civiluno servisi kay hramisalo ani Raipeski Regulativa Gn. 30/2012 vash Kondicie vash Restriksia ano hako vash Greva thay Specifikune Servisya ano Civiluen Servisi.⁵⁴ Akala servisya astarena o shukar adikeripe e panyeske sistemasko, elektrikake sistemasko, siguripeske servisesko thay trafikuni kontrola.

2.1.13 Butyaripe e Avrunengo

Akceptipe e civilune servisesko sito puterdo vash Kosovake thanutne thay avrune. Pashe akaleske, raipetar rodingyola te specifikinel o darinyune funkcie kay siton aqhavde vash numay o Kosovake thanutne.⁵⁵ Akava manglape te kerel o raipe.⁵⁶

⁴⁵ Krisi vash Civiluno Servisi, Artiklo 84(4).

⁴⁶ Raipeski Regulativa Gn. 31/2012 vash Darinyune Procedure vash Civilune Sevalutne sar si pe Fizikune thay mentalune Samatredime Shaipya vash Sastipeske Problemya, 14 Decembri 2012.

⁴⁷ Krisi Gn. 03/L –149 vash Civiluno Servisi, Artiklo 24(2).

⁴⁸ Raipeski Regulativa Gn. 05/2012 ano Klasifikipe e Postengo vash Civiluno Servisi, 2 Marti 2012.

⁴⁹ Yekhuno. Artiklya 39(1) thay 40(1).

⁵⁰ Krisi vash Civiluno Servisi, Artiklo 40(2).

⁵¹ Yekhipe. Artiklo 11(5).

⁵² Raipeski Regulativa Gn. 06/2011 vash Civilune Sevalutnengo Ashlipe, 23 Yuni 2011.

⁵³ Krisi vash Civiluno Servisi ani Kosova, Artiklo 48(2).

⁵⁴ Raipeski Regualtiva Gn. 30/2012 vash Kondicie e Aqhavipyengo ano hakya e Grevake ano Specifikune Servisya ano Civiluno Servisi, 14 Decembri 2012.

⁵⁵ Krisi vash Civiluno Servisi, Artiklo 13(3).

⁵⁶ Informacia leli kotar sevalutne e Legalune Departamentesko ani MPA.

2.1.14 Bershuno Raportipe

Civilune Servisesko Krişi rodela e raipetar te raportinel ko Sombeshipe may hari yekh ver ano bersh vash e buti e civilune servisesko.⁵⁷ Ji akana, na si ayekha raportya kay kerdile; pashe akaleske, reportingyola kay si kerde ayekha raportya vash e buti e civilune servisesko, kova kerdilo kotar Departamenti e Civiluna Administraciako ano MPA thay ka biqhalgyol e raipeske anglo se te dengyol ko Sombeshipe.⁵⁸

2.2 Kreiripe e Implementipeske Truposko ano Centralune thay Lokalune Nivelya

Civilune Servisesko Krişi thay oleski talo legislacia dikhlarela nesave implementipeske trupya godorne vash sasutno menajipe e civilune servisengo kova astarela o akceptipe, disciplinake thay apeleske procedure e civilune sevalutnengo.

2.2.1 Personeleske Yekhlinya

Efektivuno funkcionipe e Peroneleske Yekhlinyengo, dikhlardo kotar Civilune Servisesko Krişi, sito vitaluno vash sasutno menajipe e civilune sevalutnengo kotar o thavd olenge khuipesko ano civiluno servisi ji pe agor olenge butyaripesko. Artiklo 7 e Civilune Servisesko Krişesko dela referenca ko Personeleske Yekhlinya sar implementipeske trupya godorne vash jamaipe thay menajipe e manushikane resursyengo thay procedurenge. Obligipya kerde ki akaya yekhlín astarela o ovipya sar si apelya, rehramipe, smatredune shaipya, disciplinake mase, preventivuno suspendipe thay penzioniope.⁵⁹

Ano centralune niveleske institucie, 12 notadeime minsitrie⁶⁰ raportinde kay formirinde Personeleske Yekhlinya.⁶¹ Pe lokaluno niveli, 27 e 34 notadeime komunendar raportinde kay formirinde Personeleske Yekhlinya.⁶² Avri e 7 komunendar kola na fomririnde akava trupo, duy vakerde kay na pakyana pe kreiripe e Personelekse Yekhlinyengo vash yekh administracia sar tikni kay na sito musayutno. Ano akala komune, direktori e administraciako sito ani buti vash sah personalune puqipya.⁶³ Personeleski Yekhlín buti ver astarela e sherune e

⁵⁷ Krişi vash Civiluno Servisi, Artiklo 6(1).

⁵⁸ Direktori e Civilune Serviseska Administraciake Departamentesko, MPA, intervistimo pe 4 Aprili 2012.

⁵⁹ Krişi vash Civiluno Servisi, Artikly 21, 67, 69, 86, 87, thay 91.

⁶⁰ Akala 12 ministrie sine selektive vash tang notadeipe vash te den e reprezentipyenge e piktura e implementipesko e Civilune Servisenge Krişesko palo palune reforme.

⁶¹ Ministria vash Publikuni Administracia (MPA), Ministria vash Evropake Integripya (MEI), Ministria vash Edukipe, Skencia thay Tehnologia (MEST), Ministria vash Sastipe (MvS), Ministria vash Infrastruktura (MvI), Ministria vash Komunitetya thay Iranipe (MKI), Ministria vash Kultura, Terne thay Sporti (MKTS), Ministria vash Thanipe thay Thanisko Planifikipe (MTTP), Ministria vash Kosovake Siguripeske Zoralipya (MKSF), Ministria vash Avruno Butya (MFA), Ministria vash Buti thay Socialuno Dikhlaripe (MBSD), Ministria vash Agorultura, Vesha thay Ruraluno Evolviripe (MAVRE).

⁶² Sevalutno kota komunake administraciake departamentya (personalune menajerya, administraciake direktorya thay personalune sevalutne), komune Graçanica/Graçanicë, Obiliq/Obilić, Mamuşa/Mamusha/Mamuşa, Malisheva/Mališevo, Shtërpa/Shtërpçë, Ranilug/Ranillug thay Partesh/Partesh, intervistime mashkar 27 Februari thay 19 Aprili 2012.

⁶³ Sevalutne kotar komunake administraciake departamentya (personal menajerya, administraciake direktoriata, sherune e personelenge yekhlinyengo thay personelenge sevalutne), komune Ranilug/Ranillug thay Parteş/Partesh, intervistime mashkar 27 Februari thay 19 Aprili 2012.

personeleske, ji kay o gendo e stafesko hrsmialo ano yekhlinya ano minimumi e yekhe thay maksimumi e trine personyengo.

2.2.2 Ad hoc komiteti vash Akceptipeske Procedure

Civilune Servisesko Krisi mothavela kay rekturipe e civilune sevalutnengo ano karierake thay na karierake pozicie ka kergyol kotar akceptipeske komisie, kola ka formirinyon ani ad hoc baza. Akava dikhlargyola ano Artiklo 18 ano Civilune Servisesko Krisi ani bazikuni criteria vash akceptipe e civilune servisesko. O godornipya thay keriye e kompoziciako sito may lunge elaborime ani talo legislacia koya implementinela o Civilune Servisesko Krisi, mekhlo kotar MPA.⁶⁴ Sar si pe akaya regulativa, o ad hoc komiteti, misalake o Selektipesko Komiteti vash Civilune Servisy, sito adavahtuno trupo palo startipe e rekrutipeske procesesko, kova aqhavyola kana akava procesi finalizyngyola.⁶⁵ Polyengo balansi thay ververutniye e komunitetengo musay te reflektinyol andar o komunitetengo keriye.⁶⁶

Ano centraluno niveli, sah notadeime ministrie raportinde kay formirinde ad hoc komitetiya vash stafesko rekrutipe thay konsistentune sigurinde o polyuno balansi thay komunitetengo reprezentipe.⁶⁷

Ano lokaluno niveli, 31 e 34 notadeime komunendar raportinde kay formirinde yekh ad hoc komiteti vash akceptipeske procedure, sar kana kerdilo o Civilune Servisesko Krisi. Andar trin komune kay an fomririnde o ad hoc komiteti⁶⁸, e akceptipeski komisiake procedure numay startinde ani Graçanica/Graçanicë ji kay ani Fush Kosova/Kosovo Polje thay Mamusha/Mamushë/Mamuša na si butyake kharipya kay publikisale sar kana o Civilune Servisesko Krisi khuvgya pe zoraliye. Phanglo e poyune reprezentipea, sah numay yekha komunatar⁶⁹ raportinde kay o mursha siton ano buderi akale komunitetengo. Phanglo e komunitetenge reprezentipea, shov komune raportinde kay o jene e komunitetenge ano numerikuno minioriteti na siton kotor e ad hoc komunitetengo vash akceptipeske procedure.⁷⁰ Sar si pe sevalutne kotar akala komune. Akava sito sar si pe fakti ano nanipe e kualifikime civilune sevalutnengo

⁶⁴ Regulativa Gn 02/2010 vash Rekrutipeske Procedure ano Civiluno Servisi.

⁶⁵ Yekhuno. Artiklo 7(6).

⁶⁶ Yekhuno. Artiklo 7(1).

⁶⁷ Ani Minisitria vash Sastipe, o nanipe e komunitetenge reprezentipesko ano menajipeske pozicie mothavela kay o reprezentipe ano ad hoc komitetiya nashti te garantinen sar si pe rekrutipe e menajipeske poziciengo. Sar si pe MvS personeleski yekhlín, o legaluno rami na rodela o reprezentipe e komunitetengo ano mashkar akale komunitetengo ano shaiyya sar si akala, deindoy olengo nanipe e reprezentipesko mothavdilo sar ulavdo ano akava raporti. Akava duryariye sito regulimo kotar o Artiklo 7(2) e MPA Regulativako Gn. 02/2010 ano Rekturipeske Procedure ano Civiluno Servisi.

⁶⁸ Sevalutne kotar komunake administraciake departamentya (personalune menajerya, administraciake direktorya, sherune e personeleske yekhlínyengo thay personeleske yekhlinya), komune Mamusha/Mamushë/Mamuša, Graçanica/Graçanicë thay Fush Kosova/Kosovo Polje, intervistime mashkar 27 Februari – 19 Aprili 2012.

⁶⁹ Ani komuna Shtërpe/Shtërpë juvla reprezentinena o buderipe ano ad hoc komiteti vash akceptipeske procedure, sar si pe komunake sevalutne intervistime pe Ferbuari 2012.

⁷⁰ Sevalutne kotar komunake administraciake departamentya (personeleske menajerya, administraciake direktorya, sherune e personeleske yekhlínyengo thay personalune sevalutnengo), komuna Hani e Elezesko/Đeneral Janković, Partesh/Partesh, Yuniko, Glogovac/Glogovac, Poduyeva/Podujevo thay Malisheva/Mališevo, interviste, 27 Februari – 19 Aprili 2012.

kola avena kotar akala komunitetya vash vash o sebepi e apstenipesko ayekha komunitetengo ani akaya komuna.⁷¹

Ano kontrasti e yaver trupyencar dikhlarde sar si pe Civilune Servisesko Krişi, arakhipya mothavena kay o sah lokalune niveleske komunitetya siton may shukar reprezentime ano ad hoc komunitetya vash akceptipeske procedure. Dershu ohto komune raportinde vash o reprezentipe e komunitetenge jenengo nano numerikuno periodi ani komparacia e ad hoc komitetea vash apceptipeske procedure.⁷²

2.2.3 Kontestya thay Rovlarinyenge Apeleske Komitetya

Artiklo 82 ano Civilune Servisesko Krişi dikhlarela kay o nahalovipya thay rovlarinnyenge apeleske komitetya servirinena sar apelipesko trupi vash civilune sevalutne ani sakoya institucia kay butyarela olen. Akala komitetya kerela buti ano yekh vay duy mandatya thay siton kompozime e uqe rangeske civilune sevalutnenge. Olengo keripe musay te reprezentipe o verveutniye e Kosovake malipesko ayekha vi polyengo verveutniye.⁷³ Akala kriterya siton riafirmime ani talo legislacia mekhli kotar MPA, koya ayekha vi qhivela o manglo gendo e komunitetenge jenengo.⁷⁴

Ano centraluno niveli, 12 notadime komune raportinde o formiripe e nahalovipyenge thay rovlarinnyenge apeleske komitetengo kerde kotar duy jene sako e yekh thay duy mandatyencar e komunitetenge jenengo, thay o trinto gendo alosarde ani baza sura-pali-sura.⁷⁵ Sar pheripe, sito raportimo kotar o ministrie kay siton notadeime kay o komunitetya siton polyune balansime thay repreznetime ano ververutniye e Kosovake komunitetengo. Ano lokaluno niveli, sah numay e yekha notadeima komunatar raportinde o formiripe e nahalovipyenge thay rovlariipyenge apeleske komitetengo.⁷⁶ Phanglo e gendoa e civilune sevalutnengo alosarde vash te beshen ano akala komitetya, sah numay yekh raportimo kay alosardilo duy yekhune jene thay yekh jeno ani ad hoc baza sar si hramimo ano Artiklo 9 e Regulativako Gn. 04/2011 e Disciplinake Procedurengo vash Civiluno Servisi.⁷⁷ Pashe akaleske, komunitetya ano numerikuno gendo ano 14 e 34 notadeime komunendar na reprezentisale ano nahalovipeske thay rovlarinnyenge komitetya.⁷⁸ Sar si pe komunake sevalutne, o sheruno sebepi vash na pheripe si nanipe e kvalifikime civilune sevalutnengo kola avena kotar akala komunitetya ani mangli komuna thay vash o sebepi e anipesko ayekha komunitetesko ani komuna. Phanglo e polyune reprezentipea, buderi se 33 e

⁷¹ Regulativa Gn. 02/2010 vash Rekrutipeske Procedure ano Civilune Servisy mekhle kotar MPA, Artiklo 5.

⁷² Komunitetya ano numerikuno minoriteti ano 14 komune na siton reprezentime ano phanglipe e rovlaripeske komitetya, ji kay on na siton kotor e disciplinake komitetengo ano 16 komune.

⁷³ Krişi vash Civiluno Servisi ani Kosova, Artiklo 82(3).

⁷⁴ Regulativa Gn. 05/2011 vash Procedure vash Alosaripe e Nahalovipyengo thay Rovlariipyengo mekhle kotar MPA.

⁷⁵ MPA, MEI, MEST, MvS, MvI, MKI, MKTS, MTTP, MKSF, MFA, MBSD, thay MAVRE.

⁷⁶ Ano notadeipesko periodi, ani komuna Obiliq/Obilić, o nahalovipya e rovlaripeske komitetesko na formirisalo pandar palo agoripe e mandatesko e nakhlesko. Resursi: Personelesko Menajeri, komuna Obiliq/Obilić, intervsta pe 12 Marti 2012.

⁷⁷ Komunako Sevalutno, Dragash/Dragaš, intervstime ano Februari 2012.

⁷⁸ Sevalutne kotar komunake administraciake departamentya (personalune menajerya, administraciake direktorya, sherune e personelenge yekhlinyengo thay personalune sevalutne), komune Shtimla/Štimlje, Lipyan/Lipljane, Prishtina/Priština, Peja/Peć, Junik, Jakova/Dakovica, Suhareka/Suva Reka, Partesh/Partesh, Kamenica/Kamenica, Kaqanik/Kaçanik, Hani e Elezesko/Đeneral Janković, Ferizay/Uroševac, Mitrovica/Mitrovica, Glogovci/Glogovac, intervstime mashkar 27 Februari thay 19 Aprili 2012.

33 komunengo kay formirinde o nahalovipeske thay rovlarinynge komitetiya, panj raportinde kay o komunitetya na reflektinena o ververutnipe olenge keripesko.⁷⁹

Pashe akaleske, o nahalovipesko thay rovlaripesko komiteti formirisalo ano sah notadeime ministrie thay ano buderuno mayoriteti e komunengo; pashe akaleske, o keripe e nesave komitetengo pandar na pherena o legalune mangipya vash te reflektinen o ververutnipe e Kosovake malipesko thay, ani buti, o polyuno ververutnipe shay te laqhargyol ano yekh gendo e komunengo.

2.2.4 Disciplinake Komisie

Civilune Servisesko Kresi rodela kay sakoya Kosovaki institucia kay butyarela civilune sevalutne musay te ovelola disiplinaki komisia vash te lel o disiplinake akcie ano sure e “seriozune ushkavipyengo” e Civilune Servisesko Kresesko thay e talo legislaciako.⁸⁰ E procedura vash funkcionipe e komisiako thay olenge keripesko sito regulimi e Regulative Gn. 04/2011 vash o Disciplinarune Procedure vash o Civiluno Sevrise e MPA.

Ano centraluno niveli, 12 notadeime ministrie formirinde disiplinake komisie.⁸¹ Komisiendar rodialo te oven kerde kotar duy jene e civilune servisesko e duye bershune mandatea thay trinto gendo e civilune servisesko alosardo ano sura-tali-sura baza, thay te sigurinen o yekhuno reprezentipe e komunitetengo thay polyengo, sar rodingyola kotar Civilune Servisesko Kresi.⁸² Yekh minsitria raportingya kay nesave komunitetengo reprezentipe na savaht ulo sigurimo ani komisia sar si pe komisie sar si pe nanipe e reprezentipesko ani ministria.⁸³ Pashe akaleske, Regulative Gn. 04/2011 rodela kay o jene e disiplinake komisiengo te “prezentinen o ververutnipe e Kosovake malipesko, leindoy kotor vi o polyengo ververutnipe.”⁸⁴ Ano lokauno niveli, sah numay yekh e komunendar raportinde o formiripe e disiplinake komisiengo.⁸⁵ Yekhe avripea, ano sah yaver komune akala komisie siton kompozime e duye yekhune jenencar e duye bershune mandatea thay yekh ad hoc jeno.⁸⁶ Pashe akaleske, ano 16 komune, o legaluno rodipe vash e komisia te prezentinel o ververutnipe e Kosovake malipesko na sito pherdo.⁸⁷ Avri akala grupatar, duy komune siton ano

⁷⁹ Komunako administraciako departamenti (personalune menajerya, administraciake direktorya, sherune e personeleske yekhlinyengo thay personalune sevalutne), komune Prizren, Dragash/Dragaš, Parteš/Partesh, Ferizay/Uroševac thay Skenderay/Srbica, intervistime ano Februari 2012.

⁸⁰ Kresi Gn. 03/L –149 vash Civilune Servisya, Artiklo 70.

⁸¹ MPA, MEI, MEST, MvS, MvI, MKI, MKTS, MTTP, MKSF, MFA, MBSD, thay MAVRE.

⁸² Kresi vash Civiluno Servise, Artiklo 70(3).

⁸³ MvS.

⁸⁴ Regulative Gn. 04/2011 vash o Disciplinarune Procedure ano Civilune Servisya e MPA, Artiklo 9(4).

⁸⁵ Komuna Obiliq/Obilić raportingya kay sine ano procesi e formiripesko e komisiako palo giriqipe e mandatesklo e nakhlesko. Resursi: Personelesko menajeri. Intervistimo pe 12 Marti 2012.

⁸⁶ Disciplinaki komisia siton kerdi kotar panj jene (trin kotar minoritarune komunitetya thay duy kotar komunitetya ano numerikuno minoriteti ani komuna). Resursi: Sevalutno, Dragash/Dragaš, intervistimo pe Februari 2012.

⁸⁷ Sevalutne kotar komunake administraciake departamentya (personalune menajerya, administraciake direktorya, sherune e personeleske yekhlinyengo thay personeleske sevalutne), Komune Yunik, Deqana/Dečane, Jakovë/Đakovica, Prizren, Suhareka/Suva Reka, Ravuco/Orahovac, Malisheva/Mališevo, Ranilug/Ranillug, Parteš/Partesh, Kamenicë/Kamenica, Kaqaniko/Kaçanik, Hani e Elezesko /Đeneral Janković, Ferizay/Uroševac, Glogovci/Glogovac, Podujeva/Podujevo thay Skenderay/Srbica, intervistime mashkar 27 Februari – 19 Aprili 2012.

procesi e pheripesko akale legalune obligipesko alosarindoy e jenen e disciplinaruna komisiako kotar o komuniteti ano numerikuno minoriteto ani komuna.⁸⁸ Yekh ulavipea, sah yaver komune kay formirinde o disciplinarune komisie raportinde kay sakova reflektinela o polyuno ververuntipe⁸⁹, thay kay olenge jene – leindoy kotor o sherune – Savore silen superioruno edukipe ano phanglipe e Civilune Serviseske Krisea, kova vakerla kay “jene e disciplinaruna komisiako shay te alosargyon kotar o rendo e Civilune Sevalutnengo e superiorune edukacia”.⁹⁰

Obligipe vash formiripe e disciplinaruna komisiako sito pherdo ano sah numay yekha komunatar. Pashe akaleske, o legaluno rodipe vash polyuno ververuntipe sito kerdo ano sah komune numay ani yekh na, o keripe e disciplinarune komisiengo na reflektinela ano komunitetengo ververutnipe ano may but se ekvash e notadeime komunendar.

2.3 Komunitetengo thay Polyuno Rezentipe ano Civiluno Servisi

2.3.1 Rezentipe e Komunitetengo

** Rezentipe e komunitetengo ano civiluno servisi sito uqhardo may detalimo ano OSCE Raporti Rezentipe e Komunitetengo ano Kosovako Civiluno Servisi*⁹¹

Bazirimo pe talohramime principya e diskriminipeske, yekhune shaipya thay yekhuno rezentipe, Civilune Servisesko Krisi mothavela kay o sah komunitetya thay olenge jene silen hako vash fer thay proporcionaluno rezentipe ano civiluno servisi ano centralune thay lokalune niveleske institucie.⁹² Vash te resen akava, deresh pe shel e centralune nivesleske poziciengo musay te rezervingyon vash o jene e na-Albanyune komunitetengo, ji kay ano komunako niveli o gendo e rezervime poziciengo musay proporcionalune te ovel ko gendo e sakole komunitetesko ano numerikuno minoriteti beshlo ani respektivuni komuna.⁹³

MPA ikalgya e talo legislacia⁹⁴ andar o manglo shov masekuno periodi vash te regulinel o implementipe e Civilune Serviseske Krieske provizie.⁹⁵ Sar pheripe ano phiravipe akale mangipyengo, akaya regulativa (Regulativa Gn. 04/2010) may but specifikinla odova kay, ano centraluno niveli, may hari deresh pe shel e uqe postyengo

⁸⁸ Ano sure kote lena kotor o civilune sevalutne kotar o komunitetya ano numerikuno minoriteti, akala duy komune kerena tentipya te ovelolen yekh ad hoc jeno kova avela kotar komuniteti ano numerikuno minoriteti. Resursi: Oficialuno, komune Ravuco/Orahovac thay Skenderay/Srbica, intervistime pe Februari 2012.

⁸⁹ Sevalutne kotar komunako administraciako departamenti, komuna Ferizay/Uroševac, intervistime pe 15 Marti 2012.

⁹⁰ Krisi vash Civiluno Servisi, Artiklo 70(3).

⁹¹ May detalimo raporti kova notadeinela o implementipe e legaluna proviziako kova regulinel o rezentipe e komunitetengo ano civilune servisyta sito publikimo ano OSCE sar ulavdo publikipe. Dikh OSCE Raporti *Rezentipe e Komunitetengo ano Kosovako Civiluno Servisi*, may upre 8.

⁹² Krisi vash Civiluno Servisi, Artikly 5(1)(1.2), 5(1)(1.9), 11(1) thay 11(2).

⁹³ Yekhuno. Artiklo 11(3).

⁹⁴ Regulativa Gn. 04/2010 vash Procedure e Fer thay Proporcionalune Rezentipesko e Komunitetengo kola na siton Mayoriteti ano Kosovako Civiluno Servisi, ikaldo kotar MPA, 20 Septembri 2010.

⁹⁵ Yekhuno. Artiklo 4(1)(1.2).

musay te lelön kotar na-Albanyune komunitetya⁹⁶, ji kay ano lokaluno niveli akava mangipe sine palem proporcionaluno.⁹⁷

Sari si pe MPA, reprezentipe e na-Albanyune komunitetengo ano civiluno servisi ano centralune niveleske institucie sine 7.85 pe shel pe agor e anglune kotoresko e 2012, ji kay 2.00 pe shel aqhile e mangle 10.00 pe shel. Vakeripe e na-Albanyune komunitetengo, ini kay o Civilune Servisesko Krisi na mangela akava reprezentipe nesave komunitetesko te oven proporcionalune vash o bayripe e komunitetengo ani Kosova, ani komparacia e MPA naphangle statistikencar e palune publikima registripeska data⁹⁸ mothavena kay Kosovake Ashkalie, Kosovake Egipqanya, Kosovake Goranya thay Kosovake Roma sine proporcionalune talo reprezentipe, ji kay Kosovake Boshnakya, Kosovake Srbija thay Kosovake Turkyia sine proporcionalune upre reprezentime⁹⁹. MPA nashti te den e data e uqe poziciengo, so mothavela kay o notadeipe e gendosko e komunitetenge jenengo ano “funktionalune pozicie” na sine shayutne.¹⁰⁰

Sar si pe MPA, 10 pe shel e pragosko aplikingyola numay ano civilune sevisya, thay na ki sakoya individualuni insitucia.¹⁰¹ Pashe akaleske, vash te lelpo kan may shukar o relativuno distribuipe e komunitetengo ano ververutne institucie, OSCE kergya serie e intervistengo andar 14 ministrie thay Ofisi e Sheruneministresko.¹⁰² Pashe akalenge, numay shtar arakhle o 10 pe shel e pragosko; panj sine mashkar 6 thay 10 pe shel, thay shov sine talo 6 pe shel. O boshluko andar may reprezentativune institucie thay may hari reprezentime sine but buhlo: ani Ministria vash Komunitetya thay Iranipe (MKI), na-Albanyune komunitetya astarena 41.66 pe shel e civilune servisenge poziciengo; ano yaver kontrasti, on astarena numay 1.49 pe shel e poziciengo ani Ministria vash Ekonomikuno Evolviripe (MEE), 1.56 pe shel ani MTI, thay 2.50 pe shel ano MvF. Ji kay dikhle uqe nivelya vash komunitetengo reprezentipe shay te ajukergyol ano odola ministrie kay lenape may but e komunitetenge puqipyencar, ano buderi institucie komunitetengo reprezentipe aqhola shukar sar si pe olengo proporcionaluno ulavipe e populaciako thay nashti godornipea te vakergyol kay sito “fer thay proporcionaluno”.

Sar hramisalo may upre, komunake nivelesko reprezentipe e komunitetengo musay te ovel proporcionaluno vash gendo e jenengo e sakole komunitetesko kova sito numerikuno minoriteti kay thaninela ani mangle komuna. Ano 18 e 29 notadeime komunendar¹⁰³ o peshelipe e civilune sevalutnengo kotar komunitetya ano numerikuno minoriteti ano komunako niveli sine ani propocia, sar si, o totaluno gendo e komunitetengo prezentune ani komuna. Ano termya e proporcionalune reprezentipesko e specifikune komunitetengo, Kosovake Albanya sine talo reprezentime ano duy e trin komunendar kote on na siton ano buderipe; thay Kosovake Boshnakya sine upre

⁹⁶ Yekhuno. Artiklo 5(1)(1.2) thay 6(12).

⁹⁷ Yekhuno. Artiklo 6(1)(1.2).

⁹⁸ Kosovaki Agencia vash Statistike, Kosovaki populacia thay Kheripesko Registripe 2011: Finalune Rezultatya, 2011.

⁹⁹ Vash may but detalya ano sah statistikune date ruyjinaha referingyoven pe OSCE Raporti *Reprezentipe e Komunitetengo ano Civiluno Servisi*, may tele nota 91.

¹⁰⁰ Sevalutne kotar MPA, MPA thanipya, intervistime pe Yuni 2012.

¹⁰¹ Direktori e Civilune Servisenga Administraciake Departamentesko, MPA, intervistimo pe 13 Septembri 2012.

¹⁰² Vash e lista e intervistengi dikh may upre nota 5.

¹⁰³ Vash e metodologia phanglo e komunencar dikh may tele nota 2.

reprezentime ano shov e ohto, e avripea kotar e komuna Peya thay Prizren. Kosovake Srbya sine proporcionalune vay pedral reprezentime ano sah komune kote on siton mayoriteti. Pashe akaleske, Kosovake Turkya sine talo reprezentime ano shov e ehta komunendar, thay Kosovake Goranya sine talo reprezentime ano khetane komune kote on sine numerikuno minoriteti. Akava shay te rekhargyol kay akala figure numay lena peshelipe e komunitetengo ano numerikuno minoriteti ano komunako niveli; sar na Albanyuno komuniteti kay akana konstituinela o buderipe akale komunengo, misalake. Kosovake Srbya ani Graqanica vay Kosovake Turkya ani Mamusha/Mamushë/Mamuša, olengo reprezentipe prekal o komunako niveleske sevrisy sar ayekha siton uqe desar akala figure sugestinena.

Ini kay si akala pozitivune misalya, Kosovake Roma, Kosovake Ashkalie thay Kosovake Egipqanyune komunitetya sine konsistentune thay disproporcionalune talo reprezentime ano sah komune kote on sine prezentune, e nesave hari yaveripyencar; ano buderi komune on nashi lele yekh civiluni serviseski pozicia. Reprezentipe sine but kishlo ini ano komune kote akala komunitetya sine prezentune ano realtivuno baro gendo, thay kola sine ano phanglipe e Civilune Serviseske Krisea.

2.3.2 Reprezentipe e Juvlengo thay Murshengo

Legaluno thay regulativuno rami kova garantinela yekhuno reprezentipr e juvlengo thay murshengo ano civiluno servisi sito buhlardo desar kay regulinela o fer thay proporcionaluno reprezentipe e komunitetengo. Pashe akaleske, Krihi vash Polyune Yekhipya mothavela kay publikune insitucie musay te adoptinen “legalune thay afirmaciake mase” te sigurinen yekhuno kotorleipe e juvlengo thay murshengo, thay specifikinena kay o yekhuno kotorleipe sito konsiderimo kay shay reslola kana reselape pe 40 pe shel.¹⁰⁴

Pashe akaleske, akava legaluno rodipe na sine pherdo kotar Civilune Servisesko Krihi, kova referinela numay ano generalune termya vash o principya e na diskriminipeske ani umal e yekhune shaipyengo ano civilune servisy thay khetane o juvla thay mursha. Akala provizie sine ayekgha vi buhlarde ani talo legislacia.

Statistika ikaldi kotar MPA mothavela kay komunake strukture kola sine ano phanglipe e 40 pe shel e minimalune mangipesko vash yekhuno polyuno reprezentipe, ano 41 pe shel. Ini kay o reprezentipe e centralune niveleske insituciengo sine may kishlo, may hari 36 pe shel, sine numay yekh pe shel e thavdyengo e legalune rodipesko.¹⁰⁵

Ji kay sar pozitivuno, akala figure na siton phage kotar o insitucie vay komune, uqe e pozicienge, vay etnicitetya, kerindoy olenge nashayutno te keren phiripe mashkar komune ano termya olenge pashutnengo vay te notadeinen o pozicie e juvlengo thay murshenge ani civilune serviseski hierarhia. May but, o nanipe e naphanglipesko kotar etniciteti mothavela kay na si shayutno te mothaven siton vay na o juvla kotar nesave komunitetya arakhle o problemya arakhle kotar e duyverunti diskriminacia, misalake. Ani umal olenge etnicitetesko thay olenge polesko. Akava may but detalinela o informacie kola angle rodisele vash nesavo originaluno notadeipe e yekhune kotorleipesko e murshengo thay juvlengo ano civiluno servisi; bizo olesko, na sito

¹⁰⁴ Krihi Gn. 2004/2 vash Polyune Yekhipya, Artiklya 3(1) thay 3(2), 7 Yuni 2004.

¹⁰⁵ Sevalutne e Ministriako vash Publikuni Administracia, Ministriake thana, intervistime pe Yuni 2012.

shayutno te mothaven e problematikune umala vay institucie, vay te implementinen o mangle pozitivune akcienge mase vash te aqhaven o potencialune naresipya.

2.4 Konvertipe e Halovipyengo e Civilune Sevalutnengo

O nevo Civilune Servisesko Kresi fomriringya regule e permanentune civilune serviseske halovipyengo te sine kay o seti e kondiciengo siton pherune sar manglola ano Civilune Servisesko Kresi.¹⁰⁶ Andar yekh bersh kana ov khuvgya pe zoraliye, Civilune Servisesko Kresi dela o konverzipe e civilune servisyenge butyaripeske halovipyengo andar puterde lila e alosaripesko. Ov ayekha vi mothavela o kondicie vash konvertipesko procesi koleya, bazirimo pe qudipeske performance ano duy bershuno periodi thay sar si pe natura, funkcia thay obligipya e poziciake, shay te konvertingyol ano puterdo agorimo alosaripe. Yaver kola pandar na pherde o mangle kriterya ka evaluingyon talo yekhune kondicie yekh ver kana on funksionisale vash duy bersh sar civilune sevalutne.¹⁰⁷

Ano centraluno niveli, buderi desar 12 notadeime ministrie, shtar olendar na pherde o procesi e konvertipesko e kvalifikime kontratengo ano lila alosaripeske.¹⁰⁸ Ano MAVRE, o lila e alosaripeske sine ayekha gatsiarde, numay ajukerde vash hramipe kotar Permanentuno Sekretari.¹⁰⁹ Ani MTTP, o lil e alosaripesko ajukergyola te ovel dendo an regulipe e andrune organizaciengo aprovimo kotar MPA.¹¹⁰ Ano MvS, o procesi na startingya sar kotar Yuni 2012.¹¹¹

Ano lokaluno niveli, e 34 notadeime komunendar, 11 na kompletinde o konvertipe e civilune sevalutnenge halovipyengo ano puterde agorime lila e alosaripeske.¹¹² May but, o notadeipe mothavela kay ani yekh komuna o civilune sevalutnenge halovipya luyardile ano pherune trin bersha¹¹³, ji kay ano yaver sure o procesi e konvertipesko pandar na startingya.¹¹⁴ O aqhile 21 komune raportinde kay on yaverinde o civilune sevalutnenge halovipya e puterde agorime alosaripeske lilencar sar dikhlargylola pe Civilune Servisesko Kresi. Pashe akaleske, numay o komune Klinë/Klina thay Kamenicë/Kamenica raportinde o kompletipe e konvertipesko andar o bersh sar rodingyola kotar Civilune Servisesko Kresi. (misalake. kotar 25 Yuni 2011); o yaver 18 komune suksesune kerde akava raportipe kay on kompletinde o procesi kotar akava.

¹⁰⁶ Kresi vash Civiluno Servisi ani Kosova, Artiklo 1(1) ani relacia e Artikloa 1(2).

¹⁰⁷ Yekhuno. Artiklo 96 ani relacia e Artikloa 97(1).

¹⁰⁸ MTTP, MvS, MFA, thay MAVRE. Informacia resti pe 20 Yuni 2012.

¹⁰⁹ Personalesko Sevalutno, MAVRE, intervistimo pe 20 Yuni 2012.

¹¹⁰ Personalesko Sevalutno, MTTP, intervistimo pe 20 Yuni 2012.

¹¹¹ Personalesko Sevalutno, MvS, intervistimo pe 20 Yuni 2012.

¹¹² Sevalutne kotar komunake administraciake departamentya (personalesko menajeri, administraciake direktorya, sherune e personaleske yekhlinyengo thay personaleske sevalutne), komune Graçanica/Graçanicë, Prishtina/Priština, Deqana/Deçane, Jakova/Đakovica, Klokot-Vrbovc/Klllokot-Vërbovc, Glogovc/Glogovac, Mitrovica/Mitrovicë, Kaçaniko/Kaçanik, Hani e Elezesko/Đeneral Janković, Podujeva/Podujevo thay Novo Brdo/Novobërdë, intervistime mashkar 27 Februari thay 19 Aprili 2012.

¹¹³ Personaleske Sevalutno, komuna Dragash/Dragaš, intervistimo pe 8 Marti 2012.

¹¹⁴ Konvertipe e civilune sevalutnenge kontratengo na kerdilo pandar sar kana e komuna na sine shayutni te dikhel o persormancako evaluipe e administraciake civilune servantyengo pe agor e bersheshko sar dikhlargyola ano Artiklo 97.1 e Krisengo Gn.03/L-149 vash Civilune Servisya. Resursi: Personalesko Sevalutno, komuna Obiliq/Obilić, intervistimo pe 12 Marti 2012.

E talo legislacia kay rodela te regulinel o konvertipe e civilune sevalutnenge kontratengo ano puterde agorime lila alosaripeske kompletisale pe 2012 e mekhipea e Regulativako Gn. 05/2012 vash Klasifikipe e Butyengo ano Civilune Servisya mekhlo kotar raibe.¹¹⁵ Ano komune thay ministrie kola pandar silen te kompletirinen o procesi, publikuna administraciake sevalutne mamuyinde o nanipe akala regulativako vash o halovipe ano yaveripe e civilune sevalutnenge halovipyengo. Pashe akaleske, nanipe akala regulativako na aqhavgya akale ministrien thay komune kay dende civilune sevalutnenge puterde agorime halovipya vash te keren akava. Pe Yuni 2012, e MPA pelargya pe godi e sah publikune institucion kay butyarena e civilune sevalutnen vash te len o mangle mase vash te konvertinen civilune sevalutnenge kontrate ano puterde agorime lila e alosaripesko kotar Civilune Servisesko Kri.¹¹⁶

¹¹⁵ Raipeski Regualtiva Gn. 05/2012 ano Klasifikipe e Postengo ano Civilune Servisya, 2 Marti 2012.

¹¹⁶ Memo mekhlo kotar MPA adresinela e Generalune Sekretariati, Sherune thay Ekzekutivune Direktori, datimo pe 08 Novembri 2011.

3. KRISI VASH BIUMLAVDO DIKHLARIPESKO BORDI VASH KOSOVAKE CIVILUNE SERVISYA

Civilune Servisesko Krisi defininla e Borde sar yekh biumlavdi institucia kay “dikhalrela o legaliteti e menajipesko e civilune servisesko”.¹¹⁷ O sastuno funkcionipe e Bordesko sito may but regulimo kotar o Krisi vash BDBKCS.¹¹⁸

Akaya sekcia analizinela o impelemtnipe e Kriesko vash BDBKCS konsiderindoy o sah regulative thay krisya speicifikime ano Krisi vash BDBKCS adoptisale, thay pashe akaleske kergya vay na o Bordi te dikhlarel shukarne oleske trin statutarune funkcie. Akala funkcie siton: dikhlaripe e apelengo kerde kotar civilune sevalutne mamuy olenge butyaripeske autoritetya; krisipe e alosaripyengo e uqe civilune sevautnengo kerdi vay na ano phanglipe e rulencar; thay dikhlaripe e implementipesko e rulengo thay principyengo e civilune ervisengo.¹¹⁹

3.1 Implementipe e Kriesko thay miratipe e andrune regulativengo

Vash o res te ovel implementmo, Krisi vash BDBKCS rodela kotar Andrune Dikhlaripesko Bordi te miratinel trin andrune regulative. Vash akaleske, yekh nevo krisi ka miratingyuol kotar Sombeshipe vash te kerel klaro akala trin internalune regulative: rule kotar phiravena e sasutni buti e¹²⁰; rule e proceduronge phanglo e Bordeske rovlari peske procedurengo¹²¹; thay Bordesko Kodi e Etikako.¹²² Pashe akaleske, na si vahtesko limiti kay speicifikisalo ano Kiri vash BDBKCS vash akava implementipe. Bordi arakhla akala rodlaripya kerindoy drafti thay adoptipe e andrune regulativengo thay Kodi e Etikako. Sar pheripe, Krisi vash Pokipya e Uqe Sevalutnengo dikhlargyola te ovel miratimo vash te kerel o pokipe vash Sheruno thay jene e Bordeske¹²³; pashe akaleske, Krisi vash BDBKCS na specifikingya kola institucie ka oven respodune vash keripe akale kriesko. Kotar Decembri 2012, akava krisi pandar na miratisalo, kolesko rezultati sito o Bordeske jenengo na halovipe vash olenge pokipyengo molipe.

3.2 Alosaripe e Rovlarinyengo kotar Civilune Sevalutne

Krisi vash BDBKCS dela e Bordeske te alosarel o apelya kerde kotar civilune sevalutne mamuy olenge butyaripe autoritetya kana o civilune sevalutne shunena kay olenge hakaya ushkavdile.¹²⁴

¹¹⁷ Krisi vash Civiluno Servisi, Artiklo 9.

¹¹⁸ Krisi gn. 03/L-192 vash Biumlavdo Dikhlari pesko Bordi vash Civilune Servisi ani Kosova, 16 Avgust 2010.

¹¹⁹ Yekhuno. Artiklo 10.

¹²⁰ Yekhuno.

¹²¹ Yekhuno. Artiklo 12.

¹²² Yekhuno. Artiklo 22.

¹²³ Yekhuno. Artiklo 21.

¹²⁴ Yekhuno. Artiklo 10(1.1).

Pe generali, Bordi kerela o alosaripe e apelengo kotar civilune sevalutne ano phanglipe e relevantune neve krisyencar thay andrune regulativencar sar kotar olengo adoptipe. Decisia bazirimi ano akala neve rule mekhlipe kotar legaluno dendo vahtesko limiti. Pashe akaleske, o impakti e Bordeske decisiengo sito limitimo, sar ano centralune thay lokalune niveleske institucie na resena buti ver te implementinen akala decisie. Pe fakti, na ekzekutipeski rata sine 23 pe shel pe 2011¹²⁵ thay 40 pe shel pe 2010.¹²⁶ Ano vahti e draftipesko akale raportesko, 106 decisie aqhile sar kotar 2007 kay na implementisale¹²⁷. Sah akale decisiendar aqhile ano ajukeripe e ekzekutipesko kotar o centralune thay lokalune niveleske institucie vash buderi bersha kotar o legaluno vahtesko phiripe e ekzekutipesko.¹²⁸ Akava aqhavipe qhivela pe puqipe o impakti e talo mangle ekzekutipesko, specialune te sine kay e decisia astarela o rekeripe e civilune sevaltunengo.

Sar si pe intervistime sevalutne¹²⁹, isi yekh gendo e sebepyengo kay na reste te pheren o Bordeske decisie. May angle, on sito but naqalarde e Bordeske mothavupea vash oleske decisie thay vash akaleske refuzinela te ekzekutinel olen.¹³⁰ Pandar nesave olendar na kontestisale inicirindoy formaluno krisipeske procedure sar hramingyola ano Krisi vash BDBKCS.¹³¹ Duyto, nanipe e financiengo, may but kana o lokalune institucie resena e decisie palo aprovipe olenge bujetesko sito yaver sebepi e pheripeske nanipesko. Trinto, ini kay o Krisi vash BDBKCS vakerla kay yekh apeli e Bordeska decisiako ani kriselin nashti te aqhavel o ekzektupe e decisiako ji kana e kriselinyaki rula yaveringyola. Ajukeridnoy e konkluzia e kriselinyaka procedurako sito dayk ver pharo vash butyaripeske autoritetya sar sebepi vash na ekzekutipe.

Bordi sakoya ver informinela e Sheruneministre¹³² thay o Sombeshipe¹³³ e sah na ekzekutime decisiengo. Numay, o naresipe e ekzeutipesko e decisiengo kotar o Bordi

¹²⁵ Kosova, Biumlavdo Dikhlaripesko Bordi vash Civiluno Servisi, *Bershuno Raport 2011*, Marti 2012, q. 17.

¹²⁶ Qham. q. 23.

¹²⁷ Sar kotar 2007, o Bordi lela e 917 surencar, kolendar 390 decisie rodela o redikhipeske akcie kotar o butyaripeske autoritetya. Kosovako Biumlavdo Dikhlaripesko Bordi vash Civiluno Servisi, *Bershuno Raport 2009, 2010 thay 2011*.

¹²⁸ Shtar e decisiendar datirime kotar angluno kotor e 2012, 43 kotar 2011, ji kay vi nesave aqhile kotar 2011. Resursi: Sekretariatesko staf, Biumlavdo Dikhlaripesko Bordi e Kosovake Civilune Servisesko, Prishtina/Priština, Deipe e statistikuna datako, 7 Mayi 2012.

¹²⁹ Akava raporti notadeinela dersh komune (Gilana/Gnjilane, Vitia/Vitina, Mitrovica/Mitrovica, Skenderay/Srbica, Deqana/Decane, Yuniko, Prishtina/Priština, Lipyan/Lipljan, Obiliq/Obilić, Podujeva/Podujevo) thay duy raipeske ministrie (MvS thay MBSD) kote o Bordeske decisie aqakarde o ekzekutipe ne vahteske draftipesko. Serie e intervistengo thay telefonyune kharipyengo thay email konverzaciengo e personalune sevalutnengo lele kotor mashkar 27 Februari thay 19 Aprili 2012.

¹³⁰ Komunake sevalutne mothavde kay on dikhle o sebeya kay vastisale kotar o Bordi vash aqhavipe e apelengo ano olenge respektivune komune. Sar pheripe, komuna e Yunikoski ikalgia o lil (Gn. 01/30) ko Bordi pe 11 Avgusti, 2011 mothavindoy kay on refuzinena o Bordeske decisie (gn. 02/153/2011, mekhlo kotar 12 Yuli, 2011). E komuna resti pe halovipe kay te ekzekutinel e decisia (lil datirimo pe 30 Yuli, 2012, Gn. 01/56) palo konstitucionaluni kriselinako krisipe reafirindoy e decisie Bordeski sar “finaluni thay ekzeutivuni” (sura gn. KI 50/12, datum pe 16 Yuli, 2012). Resursi: Personaluno Sevalutno kotar komune Gilana/Gnjilane, Mitrovica/Mitrovica, Podujeva/Podujevo, Skenderay/Srbica, intervistime mashkar 27 Februari thay 19 Aprili 2012.

¹³¹ Krisi vash Biumlavdo Dikhlaripesko Bordi vash Kosovako Civiluno Servisi, Artiklo 14.

¹³² Procedure hramime ano Krisi vash Biumlavdo Dikhlaripesko Bordi e Kosovako Civiluno Servisi, Artiklo 15(2).

¹³³ Yekhuno. Artiklo 15(5).

buti hari ver rezultisalo ano qalavde akcie mamuy o personi pe alav, sar hramingyola kotar o Krisi vash BDBKCS.¹³⁴

Ini kay o Krisi vash BDBKCS mothavela kay o civilune sevalutne silen hako te incirinen o ekzekutipeske procedure anlge se kay e komunaki kriselin te zorakerel o na ekzekutipeske procedure¹³⁵, akaya provizia na implementisali yekhrigune kotar komunaki kriselin. Yekhune decisie kotar e Komunaki Kriselin ani Prishtina mothavdili kay ververutne krisitoria buti ver aplikinde o Krisi vash BDBKCS yaverune, phangle pe konflikti mashkar Krisi vash BDBKCS thay Krisi vash Ekzekutivune Procedure.¹³⁶ Nesave krisitoria tretirinde e decisia e Bordeski sar ekzekutipesko titlo; yavera konsiderinena olen kay te oven partialune ekzekutivune sar kotar, sar si pe interpretipe bazirimo pe Krisi vash Ekzekutipeske Procedure, decisia e Bordeski sito “administrativune decisie”¹³⁷ thay sar ayekha sito numay ekzekutivuno kana oy ovela sar “lovesko obligipe”.¹³⁸ Konsekvuntune, nesave civilune sevalutne kola kinde olenge na ekzekutipeske Bordeske decisie biqhalde ko komunake kriselinya kote ule palen ji kay o yavera na.¹³⁹

Pe Ferbuari 2012, Uqi Kriselin mekhla poro godinipe laqharindoy e paluni pozicia, mothavindoy kay numay Bordeske decisie ani realacia e financialune kompenzipea siton ekzekutabilune, ji kay o decisie kola lena kotor o rekeripe e civilune sevaluntengo na siton.¹⁴⁰ Rovlarinya kay na shunena peste kay olenge apelya na alosardile adekvatune andar akala shaipya phiravena pere rovlarinya ki konstituciaki kriselin vash te roden o finaluno mothavipe. Ani paluni decisia, konsituciaki kriselin kergya buti ano favori e rovlarnesko mothavipe kay Bordeski decisia “sitoy finaluni thay egzekutivuni sar administrativuni procedura”.¹⁴¹

Nanipe e mekanizmengo vash te zorakeren o Bordeske decisie, ayakha vi o na konsistentune interpretipya e Kriesko vash BDBKCS kotar Kosovake kriselinya, siton sherune sfide kay aqhaven e Borde kotar pheripe e rolako ano alosaripe e apelengo vash civilune sevalutne. Bazirimo pe *lex specialis* legaluni doktrina, krisi

¹³⁴ Sar ano Oktorbi 2012, OSCE sito jando numay vash yekh instanca kote shukarne akcie lelife mamuy o personi ani buti vash o sebepi e na ekzekutipesko e IOBCSK decisiako. Ani Decisia mekhli kotar komunaki kriselin ano Kaqaniko/Kacanik (Decisia gn. 47/10) krisindoy mamuy e e komuna Kaqaniko/Kacanik, o Direktori e Departamentesko vash Edukipe arakhlilo sar bango vash na ekzekutipe e Bordeska decisiako. On reste o kondicionaluno phanglipe vash trin masek kova ka ekzekutingyol te sine kay o akuzimo mothavela o yaver ushkavipe ano periodi kotar yekh bersh, kova astarela o na ekzekutipe e Bordeska decisiako. Akaya kriseleinyaki decisia mekhli pe 24 Yuni, 2011 bazirimo pe Bordeski decisia mekhli buderi desar 2 bersh may angle se 21 Aprili 2009.

¹³⁵ Krisi vash Biunkavdo Dikhlaripeko bordi vash Civilune Servisia ani Kosova, Artiklo 15(4).

¹³⁶ Krisi Gn. 03/L-008 vash Ekzekutivune Procedure, 2 Yuni 2008.

¹³⁷ Yekhuno. Artiklo 13.

¹³⁸ Yekhuno. Artiklo 24(1)(b).

¹³⁹ Decisia e .gn.1070/2011, datimo pe 20 Decembri 2011, mekhlo kotar Komunaki kriselin ani Prishtina phanglo e Bordeska decisia Gn. 02/92/11 koya mothavela kay Bordeski decisia sitoy ekzekutivuni decisia thay mangla e butyaripeske autoritetendar te redikharen o rovlaripe. Ki yaver rig, decisia E.gn. 523/2011 datimi pe 7 Yuli, 2011, mekhli kotar Komunaki kriselin ani Prishtina mekhli mamuy o remekhipa e rovlarinako kay kergya o Bordeski decisia vash rekeripe e civilune sevalutnengo kay na sito ekzekutivuno.

¹⁴⁰ Uqi Kriselinyako godinipe Agj.nr.136/12 mekhlo pe 20 Februari 2012.

¹⁴¹ Konstitucionaluna kriselinyako krisipe vash o sure: No. KI 129/11 (datimo 17 Yuli 2012), KI55/11 (datimo 20 Yuli 2012), KI 04/12 (datimo 20 Yuli 2012), KI 47/12 (datimo 16 Yuli 2012), KI 50/12 (datimo 16 Yuli 2012).

phiravipe e specifikune subyektune shaipya dikhlaren o krisi kova numay phiravla sherune puqipy. Ani akaya sura, Krisi vash BDBKCS specifikune defininla o kondicie e ekzekutipeske kova musay te phiravel yaver generalune krisya sar is odova e Kriesko vash Ekzekutivune Procedure. Ini kay o palune konstituciake decisie ajukerdilo te bayaren o gendo e IOBCSK decisiengo kola siton efektivune ekzekutime, provizia ano Krisi vash BDBKCS musay may shukar te definyngiol vash te rezorakeren o ekzekutipeski natura e Kriesko vash BDBKCS vash te mekhen o pheripe e rezoluciako e butyake nahalovipyengo ano civiluno sevrisi.

3.3 Monitoripe thay Alosaripe e uqe civilune sevalutnengo

Yekh kotar o sherune funkcie e Bordeske sito te sigurinel kay o alosaripe e civilune sevalutnengo ano menajipesko niveli kergyola ano phanglipe e ekzistime regulencar thay procedurencar.¹⁴² Sasutnipe, data kedimi kotar OSCE mothavela kay o Bordi dengya pherde hakaya te monitorinel thay dikhlarel o civilune servisenge rekrutipeske procedure.

Pe 2011, Bordi monitoringya sah 43 rekrutipeske procedure vash alosaripe e uqe sevalutnengo¹⁴³; ano ofto akale rekrutipyendar, may hari yekh ushkavipe dikhlardilo thay rezultisalo ano rekomandipe e sigurune akciengo.¹⁴⁴ Ji kay buderi akale rekomandipyencar sine miratime, but sure e na pheripesko sine raportime ko Sombeshipe thay Sherunominsitri sar hramingyola pe Krisi vash BDBKCS.¹⁴⁵ Pashe akaleske, na si implementipeske mekanizmya vay pherune akcie kay rodiale kotar Krisi vash BDBKCS vash te sigurinen o implementipe akale rekomandipyengo.

Ini kay buderipe e Bordeske rekomandipyengo ano alosaripesko procesi miratisale, o nanipe e pherune masengo e na ekzeutipesko e Bordeske rekomandipyengo kreirinela negativuno institucionaluno legitimiteti, yekh trendi ano leipe avri bizo konsekvence na resindoy ano rekomandipe kotar o biumlavde institucie thay palo akava anela e rig e anglipesko e na ekzekutipesko e Bordeske rekomandipyengo.

3.4 Dikhlaripe e Implementipesko e Civilune Serviseske Regulengo thay Principyengo

Sar kotar o miratipe e Krisi vash BDBKCS, Bordi kergya 203 vizite¹⁴⁶ ko centralune thay lokalune niveleske institucie vash te dikhlaren o implementipe e neve aprovime civilune serviseske legalune ramesko. Ani sakoya akala vizitatar, pashe trin civilune sevalutne sine intervistime.¹⁴⁷ Bordeske sherune arakhipya kotar akala vizite thay rekomandipyha harnisale ano olengo bershuno raporti dendo ko Sombeshipe. Numay, na si pherune implementipeske mekanizmya specifikime ano Krisi vash BDBKCS ani sura vash na implementipe akale rekomandipyengo.

¹⁴² Krisi vash Biumlavdo Dikhlaripeko Bordi vash Kosovako Civiluno Servisi, Artiklo 10(1.2).

¹⁴³ Informacia ikaldi kotar o jeno e Biumlavde Dikhlaripeko Bordi vash Civiluno Servisi, Prishtina/Priština, email korespodencia pe 4 Mayi 2012.

¹⁴⁴ Yekhuo.

¹⁴⁵ Krisi vash Biumlavdo Dikhlaripeko Bordi vash Kosovako Civiluno Servisi, Artiklo 16.

¹⁴⁶ *May upre* nota 143.

¹⁴⁷ *May upre* nota 143.

Sar si pe kedimi data, Bordi na resto ko pharipya ano notadeipe e butyake thanengo vay personeli e civilune sevalutnengo vash te mothaven o relevantune regule sine vay na rovlarde ano sure kola sine ano olengo vast. Pashe akaleske, o nanipe e implementipeske mekanizmengo, luyarena te ruminen o janipe e pherune dikhipesko oleske mandatesko regulimo e Kriseya vash BDBKCS.

4. KONKLUZIE

O mekhipe e talo legislaciako thay formiripe e implementipeske trupengo sar dikhlargyola pe Civilune Servisesko Krisi siton musayutne vash te promovinen shukarno raibe, phiravipe e krisesko thay manushikane hakaya, ayekha vi sar rodime nivelya e komunitetengo thay polyune reprezentipesko ano civiluno servisi.

Ini kay buderi akale surendar ayekha vi regulisale kotar e talo legislacia, buderi regulative rodingyona vash te pheren sar manglape o implementipe e Civilune Servisesko Krisi. Umala kola musay te definingyon kotar e talo legislacia siton: butyake orya thay kompenzipe vash civilune sevalutne ano Sombeshipe; procedure vash implementipe e specialune kapacitetenge vazdipeske programengo; karierako avansipe; thay specifiki e darinyune poziciengo kay nashti te phergyon kotar avrune.

Phanglo e formiripea e trupengo kola siton godorne vash impelentipe e krisesko, ano centraluno niveli, sah notadeime ministrie raportinde kay on pherde olenge obligipya vash o Civilune Servisesko Krisi. Ano lokaluno niveli, buderi komune yekha vi raportinde kay pherde olenge obligipya mangle kotar implementipeske trupya.

Sah notadeime ministrie thay buderi e notadeime komunendar raportinde kay formirinde personeleske yekhlinya vash te menajinen olenge civilune serviseske administracie. Isi yekh sensi mashkar akala komunitetya kay pandar manglape te formirinyol akala yekhlinya thay ka phiraven e administracia. Civilune Servisesko Krisi, pashe akaleske, klaro mothavela kay sakoya institucia kay butyarla e civilunw sevalutnen musay te therel personeleski yekhlín, kote na mekhla nesavo diskretipe vash institucie kay te decisinen siton vay na o yekhlinya mangle.

May but, sah notadeime ministrie thay buderi e komunendar raportinde vash formiripe e yaver implementipeske treupengpo dikhlarde ano Civilune Servisesko Krisi – sar si o ad hoc komunitetya vash akceptipeske procedure, e nahalovipyengo thay rovlaripyengo apeleske komisie, thay disciplinarune komisie. Pashe akalekse, ano buderi komune, akala trupya na reprezentinde e komunitetenge ani proporcionaluni qhand kola thaningyona ani komuna, ini prekal e talo legislacia eksPLICITUNE mothavela kay e komuna shay te rodel reprezentyen kotar yaver civilune servisenge institucie ano ovipe e naleipesko e kualifikime kandidatuengo.¹⁴⁸ Sheruno phanglo sebepi citirimo kotar komunake sevalunte vash na pheripe akale legalune mangipesko sine o nanipe e kvalifikime aplikantyengo kotat o komunitetya ano numerikuno minoriteti, ayekha vi kay o peshelipe akale komunitetenge jenengo ano nesave komune sito but harno kay te ovel statistikune relevantuno.

¹⁴⁸ Regulativa Gn. 05/2011 vash o Procedure ano Alosaripe e Nahalovipyengo thay Rovlaripyengo, Artiklo 5(4).

Phanglo e reprezentipea e komunitetengo ano civilune servisi¹⁴⁹, ano centraluno nivelesko reprezentipe e na-Albanyune komunitetya sine duy pe shel may hari e mangle dersh pe shelenge pragostar. May but, na Albanyune civilune sevalunte sine koncentrimo ano ministrie kola siton specifikune mandati vash te adresinen o komunitetenge puqipy (misalake. e MKI), numay disproporcionalune reprezentisale ano ministrie kola lenape e buhle socialune puqipyencar sar si ekonomukune thay transporteske. Inkuraipeske, ano komunako niveli ano duy e trin notadeime komunendar sine ano pheripe olenge obligipyengo vash te sigurinen kay o gengo e civilune sevalutnengo kotar o komunitetya ano numerikuno komuniteti sine proporcionaluno ano olengo reprezentipe ani komuna. Ini kay Kosovake Turkyia thay Kosovake Goranya sine generalune talo reprezentime, Kosovake Albanya, Kosovake Boshnakya thay Kosovake Srbya sine may but upre reprezentime. E ulavde darakeripesko sito, pashe sah, kay o disproporcioni sine ano buhlo niveli e talo reprezentipesko e Kosovake Roma, Kosovake Ashkalyune thay Kosovake Egiupqanyune komunitetengo ano sah nivelya ano civiluno servisi.

Phanglo e polyune reprezentipea, statistika ikaldi kotar MPA mothavela kay ano centraluno thay lokaluno niveleske institucie sine savaht ano phanglipe olenge sherune legalune obligipyengo ano siguri e juvlenge reprezentipengo ano may hari 40 pe shel e civilune servisenge butyarnengo, e 36 pe shel e centralune niveleske instituciengo thay 41 pe shel e komunake instituciengo.

Konvertipe e civilune sevalutnenge halovipyengo ano puterde agorime lila e alosaripesko sito pandar yekh phiripesko procesi ano hramimo gendo e instituciengo. Ano centraluno niveli, ano shtar ministrie, o procesi e konvertipesko e halovipyengo pandar na kompletisalo. Ano lokaluno niveli, o konvertipe e civilune servisenge halovipyengo ano puterde agorime lila e alosaripesko raportisalo kay kerdilo pe 62 pe shel e notadeime komunendar, ini kay buderi olendar e mangle vahteya. Konvertipe e halovipyengo ovela sar si pe Civilune Servisesko Kri, kova mangela te kerel o buderuni baza vash laqharipe e civilune serviseske kontratengo e puterde agorime lileya e alosaripesko. Pashe akaleske, o nanipe e regulipesko e butyaka klasifikaciako kova kerela klaro o procesi, kova aprovisalo sar kotar Marti 2012, aqhavgya o procesi e halovipyenge konvertipengo ano yekh gendo e komunengo. Sark ay e nevi legislacia formirinya e regula e permanentune ciivilune servisenge halovipyengo, aqhavipya ano konvertipe e civilune sevalutnenge halovipyengo ano puterde agorime alosaripeske lila shay te rezultinel ano buhlipe e civilune servisenge halovipyengo thay nanipe e validyuna legaluna bazako (dikh *may upe* nota 2.4).

Biumlavdo trupo godorno vash alosaripe e civilune sevalutnenge rovlarinengo talo Civilune Servisesko Kri arakhela substancialune yaveripya. Nanipe e Kriesko ano Pokipya e Uqe Sevalutnengo rumingya o funkcionipe e Bordesko. Nanipe e sankionipeske mekanizmengo vash na pheripe e Bordeske decieingo mothavela kay o butyaripeske authorityetya silen hari qalavipe ano ekzekutipe e Bordeske decisiengo. O napheripya prezentune ano akanutno Kri vash BDBKCS vis-à-vis Kri vash Ekzekutivune Procedure mekhela ko ververutne kriselinya aplikipe Civilune Servisesko Kri thay Kri vash BDBKCS ani yaver yaver rig. Akava kombiningyola e lunge vahtune kriselinyake procedurancar thay nanipe e financialune shaipyengo e

¹⁴⁹ Vash may buderui detalya e notadeipeske ruyjinaha tumen referingyoveni pe OSCE Raporti, *Reprezentipe e Komunitetengo ano Civilune Servisy, may upre* nota 91.

publikune instituciengo vash te laqharen vay kompensinen o bange kanletune civilune sevalutnen, angloaqhaven o rovlarina ano leipe e qudipeske resuryengo ano manglo vahti. Ano buderi sure, phiravipeske akcie rekomandipe kotar o Bordi ano rekrutipeske procedure e uqe sevalutnengo sine adoptime. Bordi sito ayekha vi shayutno te akcesinel e personelenge informacie e civilune sevalutnengo ano olenge butyake thana. Pashe akaleske, ano sol duy sure, na si sankcionipeske mekanizmya kay shay te sigurinen kay akala rekomandipya siton aprovime kotar o butyaripeske autoritetya. Ini kay akala deficitya siton redikhlarde rezorakerindoy e natura e IOBCK decisiengo ano Krisi vash BDBKCS, o Bordi sito kerdo ani oleski rola te “dikhlarel o legaliteti e menajipesko e civilune servisesko”¹⁵⁰ thay te kerel yekh aqhavipe ano pherdo siguripe e hakayengo e civilune sevalutnengo thay vash akava te anel o shukar funkcionipe e Kosovaka publikuna administraciako.

5. REKOMANDIPYA

Vash centralune niveleske institucie:

- Te ikalel e aqhili tali legislacia mangli kotar Civilune Servisesko Krisi, speicalune phanglo e:
 - yekhune shaipyencar ano akceptipe e civilune servisengo;
 - procedure vash implementipe e specialune kapacitetenge vazdipeske programengo, thay karierako avansipe; thay
 - specifikacia e darinyune poziciengo kay nashti te phergyon kotar avrune.
- Te den civilune sevalutnenge kola pherena o kondicie dende kotar Civilune Servisesko Krisi puterde agorime lila e alosaripeske ano centralune niveleske institucie kote akava procesi na sito finalizimo pandar, ano phanglipe e Artikloa 96 e the Civilune Servisesko Krisi.
- Kote o aqhilo komuniteti vay polya siton talo reprezentime ano civilune servisya ano centrauno niveli, miratinen korektune mase vash te bayaren o reprezentipe, ano phanglipe e Artikloa 11 e Regulativako Gn. 04/2010.
- Te keren o finalizipe e krisesko vash pokipya e uqe sevalutnengo vash te pheren ano legaluno harnipe o akanutno egzistuno vash IOBCK thay yaver publikune institucie.
- Te khuven ko raipeske raportya vash implementipe e Civilune Servisesko Krisi ko Sombeshipe ani bershuni baza, sar rodingyola ano Artiklo 6(1) e Civilune Servisesko Krisesko.

May but, ko Sombeshipe e Kosovako:

- Ledeinena e MPA vash te sigurinen thay promovinen o miratipe e krisesko vash pokipe e uqe sevalutnengo vash te elimininen o akanutno legaluno harnipe.

¹⁵⁰ Krisi vash Civilune Servisya, Artiklo 9.

- Dena klarifikipe vash o Kriisi vash BDBKCS may shukar definindo o mandatesko autoriteti e IOBCSK, thay eliminiena o harnipya kay egzistina mashkar Kriisi vash BDBKCS thay kriisi vash Ekzeutivune Procedure.
- Dikhlarena o implementipe e Kriiesko vash BDBKCS thay inicirinena o mangle amandamentya bazirime pe rezultatya akale dikhlaripeške aktivitetengo, misalake. Deipe e pherune masengo vay yaver implementipeske mekanizmengo reseya vash te zorakeren o Bordeske decisie.
- Butyake orya thay kompenzipya vash civilune sevalunte ano Sombeshipe vash te delpe ko Sombeshipeski Presidenca.

Ko lokalune niveleske institucie:

- Formiripe e personeleske yekhlinyengo ano komune kote akala strukture na egzistinena, ano phanglipe e Artikloa 7 e Civilune Servisesko Kriiesko.
- Ani sura e butyaripeski, sakoya komuna musay te formirinel o ad hoc komuniteti vash akceptipeske procedure.
- Formiripe e nahalovipyene thay rovlarinyenge apeleske komitetengo thay disciplinake komisiengo ano komune kote akala trupya na egzistinena, ano phanglipe e Artiklencar 18, 70 thay 82 e Civilune Servisesko Kriiesko.
- Laqharen o keripe e disciplinaka komisiako phanglo e komunitetenge verveutnipea ano odola komune kote akava na sito ani sura, ano phangipe e Artikloa 9(4) e Regulativako Gn. 04/2011.
- Laqharen o keripe e nahalovipeske thay rovlarinyenge apeleske komitetengo phanglo e polyune thay komunitetenge reprezentipea ano odola komune kote akava na sito sura, ano phanglipe e Artikloa 82(3) e Civilune Serviseske Kriiesko.
- Kana sito aplikimo, kharipe e civilune sevalutnengo kola siton kotar komunitetya, kay kerena buti ano yaver institucie te oven kotor e nahalovipyenge thay rovlarinyenge apeleske komitetengo, ano phanglipe e Artikloa 5 e Regulativako Gn 05/2011.
- Kana o komuniteti vay poli sito talo reprezentimo ano civilune servisya ano komunako niveli, miratinena korektune mase vash te bayaren o reprezentipe, ano phanglipe e Artikloa 11 e Regulativako Gn. 04/2010.
- Yaver akala civilune sevalunte kola pherena o kondicie dende kotar Civilune Servisesko Kriisi puterde agorune lilengo vash alosaripe ano komune kote akava procesi pandar na agorisalo.

Vazdipe e godinipesko mashkar o civilune sevalutne vash olenge hakaya thay godornipya dengyona ano ververutne provizie ano Civilune Servisesko Kriisi thay

implementipeske regulative, mothavindoy o vasnipe e dikhipesko e rodipyengo thay
procedurengo specifikime ano akala krisya.